Тошкент ҳақиқати

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

Вилоят ижтимоий-сиёсий рўзномаси

1992 йил 4 январь • шанба

№ 3 (10.252). Баҳоси 35 тийин.

ХИТОЙ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ЎЗБЕКИСТОНДА

Хитой Халқ Республикасининг делегацияси Ўзбекистонга расмий ташриф буюрди. Делегацияга ХХР ташқи иқтисодий алоқа ва ташқи савдо вазири Ли Ланьцин бошчилик қилмоқда.

2 январь куни Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасида делегация аъзолари вазирликлар ва идораларнинг раҳбарлари билан учрашдилар.

Суҳбат чоғида Вазирлар Маҳкамаси Раисининг ўринбосари Б. С. Ҳамидов меҳмонларни Ўзбекистон иқтисодиётининг ривожланиши билан, унинг халқаро савдо-сотиқни кенгайтиришдаги имкониятлари билан таништирди. Ўзаро манфаатли икки томонлама алоқаларни ривожлантириш, жумладан, халқ хўжалигининг турли тармоқларида қўшма корхоналар барпо этиш масалалари муҳокама қилинди.

Учрашувда Ўзбекистон Республикаси билан Хитой Халқ Республикаси ўртасида савдо битими имзоланди.

Шу куни Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлигида делегация аъзолари билан суҳбат бўлиб ўтди.

Меҳмонлар Тошкентнинг диққатга сазовор жойлари билан танишдилар.

Суратда: Ўзбекистон Республикаси билан Хитой Халқ Республикаси ўртасидаги савдо битими имзоланаётган пайт.

Сураткаш: В. Миленький. (ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ МУСТАҚИЛЛИГИ ТАН ОЛИНМОҚДА

ОСИЁ ВА АФРИКА ХАЛҚЛАРИ БИРДАМЛИГИ ТАШКИЛОТИ

Қоҳира **1991 йил 26 декабрь.**

Тошкент, Ўзбекистон Президенти, Ислом КАРИМОВ ҳазрат олийларига

Олий даражада Олмаотада ўтказилган учрашувнинг қарори туфайли Мустақил давлатларнинг янги ҳамдўстлиги тузилганлиги муносабати билан сиз ҳазрат олийларига, Ўзбекистон раҳбарияти, ҳукумати ва халқига Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилотининг доимий котибияти номидан ҳамда шахсан ўз номимиздан зўр мамнуният билан самимий табриклаб ва қутловлар йўллаймиз.

Шу мавриддан фойдаланиб, биз Африка ва Осиёдаги миллий озодлик ҳаракати тарихида, шунингдек, Осиё ва Африка халқлари бирдамлиги ташкилотини жипслаштириш ишида Ўзбекистон халқининг ролига юксак баҳо берамиз.

Ўзбек халқи ўзининг шонли фарзанди, халқаро бирдамлик ҳаракатининг таниқли асосчиларидан бири ва фаол иштирокчиси бўлган марҳум оғамиз Шароф Рашидов билан фахрланишга ҳақлидир. Сизларнинг меҳмондўст пойтахтингиз — Тошкент кўпгина муваффақиятли халқаро бирдамлик учрашувлари учун илҳомбахш шаҳар бўлиб хизмат қилиб келди.

Мустақил давлатларнинг янги ҳамдўстлиги юзага келиши XX асрнинг тарихий воқеаси бўлиб, тинчлик, демократия ва иқтисодий равнаққа эришишда ҳамдўстликка аъзо бўлган халқлар қўйган катта қадамдир.

Ўзбекистон халқлар ўртасида бирдамлик, демократия ва ҳамкорлик ишига янада каттароқ ҳисса қўшишига аминмиз.

Янги йил арафасида биз Ўзбекистон халқига барқарорлик, равнақ ва тараққиёт тилаймиз.

Янги йилингиз бахтли бўлсин, янги келажагингиз бахтли бўлсин.

Нури Абдул Раззоқ,
Бош котиб

Доктор Мурод Ғолиб,
президент.

САВДО МАРКАЗИ ҲАММА УЧУН

Сўнгги йилларда Ҳисарак қишлоғидаги «Қуёш» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли ошхона ўзини оқлолмай, катта бино бўш қолган эди. Шу ерлик аҳолининг талабини ўрганиб чиққан район ижроия қўмитаси уни савдо шоҳобчасига айлантиришга қарор қилди. Шундай қилиб, 1991 йил ноябрь ойида бу бино Чанги — Ҳисарак қишлоқ матлубот жамияти ихтиёрига берилди.

Янги йил арафасида қишлоқ халқи янги совға олди. Бу ошхона икки қаватли «Қуёш» савдо марказига айлантирилиб, ишга туширилди. «Қуёш» савдо маркази Паркент районидаги энг катта дўконлардан бири бўлиб, 12 минг аҳолига хизмат қилмоқда. Ҳаридорлар унинг биринчи қаватида хўжалик моллари, иккинчи қаватида эса саноат моллари, пойабзал, тайёр кийимларни харид қилишлари мумкин. Савдо марказида болаларнинг турли кийим-кечаклари, мактаб формалари ва бошқа зарур молларнинг сотилаётганлиги ота-оналарни мамнун этмоқда.

Даврон АҲМАД.

СУРАТДА: «Қуёш» савдо марказининг умумий кўриниши.

Муаллиф сурати.

ТЎЗАТИШ

Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги вазирлар маҳкамасининг «1992 йилда Ўзбекистон республикасининг истеъмол бозорини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қарорининг 4-банди охирги абзацидаги дастлабки жумла қуйидагича ўқилсин:

Белгиланганки, талон бўйича ва чекланган нархларда сотиладиган айрим озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат товарларини сотиш, шунингдек, хизмат кўрсатишнинг ҳар қандай турлари купонларсиз, 3-иловага мувофиқ, амалга оширилади.

Шу қарорга 3-илованинг 1-банди қуйидагича ўқилсин:

1. Белгиланган нормалар бўйича ва чекланган нархларда сотиладиган товарлар;

Шу иловадаги «мол ёғи» ибораси ўсимлик ёғи деб ўқилсин.

• ЭЪЛОН •

КЎЧАТ ОЛМОҚЧИМИСИЗ?

Унда марҳамат! Иссиқхоналарда етиштириш учун помидорнинг серҳосил «Гулқанд» нави кўчатлари

СОТИЛАДИ.

Хоҳловчилар қуйидаги манзилга мурожаат қилишсин: Тошкент шаҳри, Ипакчи кўчаси, 38/4. Автобуслар: 34, 64, 87, 116. «Ипакчилик» олийгоҳи бекати; 8-трамвайнинг «106-мактаб» бекати. Телефон: 46-68-22.

ЯХШИ

ҚУЙИ йили башарият тарихида ўчмас из қолдиришига шубҳа йўқ. Сиёсий майдондаги кескин ўзгаришлар, иқтисодий жараёндаги жиддий бурилишлар, маънавий жабҳалардаги эркин, уйғун фикрлашлар бунга яққол мисол бўла олади. Воқеаларнинг ривожланиши бунчалик тез ва ошкора жамият юзини кўрмаган. Бу йил одамлар турмушида ҳам, ташвишларга, қийинчиликларга шунчалик мўл бўлдики, улардан ҳоли бўлиш учун фақат битта йўл—бозор иқтисодиёти танланди. Ёки том маънода айтадиган бўлсак, бу йўл бизни жиддий синовлар даври сари етаклади. Энди бошдан дўппини олиб, обдон ўйлаб, чуқур мулоҳаза юритиб, келажакни кўзлаб, тадбиркорлик билан иш юритишни ҳаётнинг ўзи кўрсатмоқда. Зора, танлаган йўлимиз тўғри ва бехатар бўлиб, унинг дастлабки йилида қўйган қадамимиз қутлуғ келса, яратилажак ҳосили битмас-туганмас бўлса, ҳаётда эса, фақат яхшилик ва одамийлик, меҳр-мурувват, қадр-қиммат, ор-номус, уйғунлик ва барқарорлик каби энг улуғ туйғулар ҳукм сурса. Дастурхонимизга файз кириб, доимо ундан замин саховатининг ноз-неъматлари қишин-ёзин аримаса?!

— Яхши ният ёрти мол. Ҳозирча эса, илоё шундай кунларга етайлик, дея дуо қилиб, хотиржам меҳнат қилишимиз зарур... Хўш, келгуси йил қандай бўлади? Бу қўяжак дастлабки қадамимизга ҳам боғлиқ. Остонамиздан қиш фаслининг энг унутилмас куни йилнинг яшариш, бизнинг эса бир ёшга улғайиш базмимиз ҳатлаб ўтди. Бу кун ўн икки ойда бир келади. Шундай экан, шу куни ҳар бир хонадон, яхши ният билан арча безаб, дастурхон ёзиб, бўлажак йилнинг ўз хонадонига файз киритишини тилаб, дуо очиб, худодан сўрайди.

КАЙФИЯТ

Бу йилги базмни аввалгиларига қараганда шов-шувсиз нишонладик. Боиси иқтисоддаги кам-кўстлик. Гап бунда ҳам эмас. Барибир жойларда янги йил базмини кўнгилдагидек нишонлашга ҳаракат бўлди. Буни Бекобод ноҳиясидаги матлулот жамиятига қарашли бўрдоқичилик хўжалиги мисолида кўриш мумкин.

Хўжалик ўз аъзоларининг янги йил базмини кўнгилдагидек нишонлашлари учун олдиндан чора-тадбирлар кўрди. Чунки, бўлажак йилга кўтаринки руҳ билан қадам қўйишда ҳам гап кўпда. Шунинг учун хўжалик одамларга байрамона кайфият улашиш мақсадида ҳар бир хонадонга ажойиб янги йил совғаси тайёрлашди. Гап шундаки, хонадонларга 350 сўмдан пул берилди. Бундан ташқари уларга бозордагидан уч-тўрт баробар арзон нархда 35 килограммдан гуруч, уч килограммдан гўшт улашилди. Хўжалик маъмурияти шу худудда истиқомат қилаётган зиёлилар — ўқитувчи, болалар боғчаси тарбиячилари, тиббиёт ходимлари ҳамда мактаб ўқувчилари ва боғча кичкинтойларини ҳам эсдан чиқаришмади. Улар ҳам ўз улушларини олиб, янги йил совғаларидан баҳраманд бўлишди. Хўжалик раҳбарларига тасаннолар айтишди.

— Бундай хайрли ишга қўл уришимиздан мақсад,— дейди хўжалик директори Эгамназар Ҳотамов,— меҳнаткашларнинг кўнглини кўтариш, уларга озгина бўлса-да, шодлик, қувонч улашишдир. Биз шунга аминмизки, бераётган ёрдамимиз келгуси йилда ўн чандон ортиғи билан қайтади. Халқимизнинг, хўжалигимиз аъзоларининг меҳнаткашлиги бунга кафил. Бунинг исботи ҳам бор. Йил давомида хўжаликда меҳнат қилаётганларга 300—400 килограммдан буғдой, килоси 5 сўм турадиган 20 килограммдан мош, 15 сўмдан уч-тўрт кило-

УЛАШИБ

грамм асал ҳамда арзон нархда керагича пиёз, картошка тарқатган эдик. Улар бу ғамхўрликларга жавобан сидқидилдан меҳнат қилдилар. Натижада барча соҳада зиммамиздаги режа ва топшириқларимизни муддатидан анча илгари бажардик.

Ҳа, тадбиркорлик деб шуни айтадилар. Узоқни олдиндан кўра билиш, ишбилармонлик билан иш юритиш доимо юксак чўққиларга етаклайди. Янги йил режаларингиз барқ ураверсин, Бўрдоқичилик ёрдамчи хўжалигининг захматкашлари.

А. ҚОДИРОВ,
Х. ШАФОАТОВ.

● *Қишлоқ хабарлари*

ВАЪДАГА ВАФО БИЛАН

● ЯНГИ йил арафасида Ойбек номли шўро хўжалиги чорвадорлари давлатга гўшт ва сут топшириш режаларини ортиғи билан уддалаб, йил бошида берган ваъдалари устидан чиқишган эдилар. Режадагидан юз тонна кўп, яъни 970 тонна сут, ҳамда 194 тоннадан ортиқроқ гўшт сотган ойбекликлар янги йилда ҳам янги ютуқларни қўлга киритиш учун бор имкониятларини ишга солиб меҳнат қилмоқдалар. Чорва қишловини кўнгилдагидек ўтказишга ҳам эътибор билан қарамоқдалар.

Ферманинг Насиба Рўзимуродова, Фотима Ҳосилова, Гулшан Боймуродова, Ҳосил Тоғаев, Муллажон Оманқулов каби сут соғувчилари ва молбоқарлари айни кунларда ўз ишларига садоқат билан ёндашиб меҳнат қилишаяпти. Чорвадорлар 1360 та қорамолни меҳр билан парваришлаб, янги йилда ҳам халқимизни серистеъмол маҳсулотлар билан таъминлашга ҳисса қўшажакларини билдирдилар.

К. БЕГМОНОВ,
Бекобод.

ҒОЛИБ ДЕБ ТОПИЛДИ

● 1991 — ХЎЖАЛИК ЙИЛИ қандай келишидан қатъий назар деҳқонларимиз қишлоқ хўжалиги соҳасида юқори кўрсаткичларга эришдилар. Айниқса, йил пахтакорлар учун анча ҳосиятли келганлигини айтиш мумкин. Ноҳиядаги «Коммунизм» жамоа хўжалиги пахтакорлари ҳам пахтачилик соҳасида юқори натижаларга эришиб мустақил Ўзбекистоннинг оқ олтин хирмонини бунёд этишга муносиб улуш қўшган эдилар. Ана шу хирмонни яратишда транспорт-трактор ҳайдовчиларининг ҳам ҳиссалари бор. Уларнинг саъй-ҳаракатлари сабаб теримчилар терган пахта ҳосили қабул пунктларига ўз вақтида етказилди. Энди сарҳисоб қиладиган пайт келди.

Хўжалик бўйича чиқарилган якунда ўз транспортида қабул пунктларига 300 тоннадан кўпроқ пахта элтиб берган ҳайдовчи Равшан Йўлдошев мавсум якуни бўйича ғолиб деб топилди. У ўзига тегишли мукофотдан боши осмонга етди.

Э. ЙЎЛДОШЕВ,
Бўка.

ТРАНСПОРТ ВА ХИЗМАТ МАДАНИЯТИ

БУ ТЕМИР йўл станцияси жамоаси Ангрендаги барча корхоналар, ташкилотлар, муассасалару ширкатларга хизмат кўрсатмоқда. Уларга юборилган турли хил материаллар ортилган вагонлар, составлар бу ерга ҳар куни келиб туради. Айни вақтда шаҳар корхоналарида қазиб чиқарилган ёқилғи, ишлаб чиқарилган турли-туман бинокорлик материаллари ва бошқа маҳсулотлар шу ердан, республикамиз ва мамлакатимизнинг турли бурчакларидаги мижозларга жўнатилади.

Бундан станция темирйўлчилари зиммасига юклатилган вазифа анча масъулиятли ва айни вақтда шарафли эканлиги кўриниб турибди. Буни улар ҳам тўла ҳис қилишади. Шу сабабли юк ортиш-тушириш ишларини тезлаштириш, вагонларнинг бундай юмушлар вақтида туриб қолишини камайтириш, мижозларга кўрсатилаётган хизмат маданиятини ошириш борасида тинмай изланиш олиб бормоқдалар, янги-янги имкониятларни ишга солмоқдалар.

Улар йилнинг ўтган ойларида ёмон ишлашмади. Айниқса, вагонлардан юкларни тушириб олишдаги суръат сезиларли даражада оширилди. Режа 110 фоиз атрофида бажарилмоқда. Лекин яна бир асосий кўрсаткич, яъни вагонларга юк ортиш топшириқларини бажаришдаги суръат кўнгилдагидек бўлмаяпти. Бу соҳада буюртмачилардан қарз бўлиб қолинди.

Лекин, бунинг айбдори станция темирйўлчилари десак, хато қиламиз. Сабаблари бошқа, темирйўлчиларга боғлиқ эмас. Юк ортиб жўнатувчи корхоналару ташкилотларга тааллуқлидир. Ҳамма гап шундаки, Ангрен станциясидан асосан кўмир ва бинокорлик материаллари ортилган вагонлар жўнатилади. Шундай маҳсулотларни ишлаб чиқарувчи корхоналар эса оқсамоқда. Давлат режаларини бажармаяпти.

Масалан, Ангрендаги энг катта кон кўмир разрезини олиб кўрайлик. Унинг жамоаси ёз вақтида анча дуруст ишлади. Лекин кузги-қишки ёғингарчилик бошланиши билан кўмир қазиб чиқариш мароми бузилди. Оқибатда мижозларга кўмир етказиб беришда узилишлар содир бўлмоқда.

Бўш вагонлар кўпроқ шу разрезга юборилади. Уларга юк ортиш суръати кўнгилдагидек бўлмаяпти. Шу йилнинг ўтган ўн бир ойи мобайнида вагонларнинг белгиланганидан ортиқча туриб қолиши минглаб соатни ташкил этди. Бундан аввало кон жамоаси зарар кўрмоқда. Вагонларнинг бўш туриб қолиши учун ундириб олинадиган жарима миқдори анча кўпайганлиги оқибатида разрез темирйўлчиларга 110 минг сўм миқдорида жарима тўлашга мажбур бўлди.

Юкларни вақтида вагонларга ортмасдан уларнинг белгиланганидан анча ортиқ туриб қолишига йўл қўяётган бошқа корхоналар ҳам бор. Керамика комбинати, «Цементчи» ширкати ва бошқалар шулар жумласига киради. Бу корхоналар ҳам ўтган ойларда вагонлардан оқилона фойдаланмаганликлари учун темир йўл станциясига анчагина миқдорда жарима тўладилар.

Тайёрланилаётган ёки содир этилган жиноятлар ҳақида милицияга қанча тез хабар берилса, хавф шунчалар тез бартараф этилади. Бу жуда кўп маротаба айтилган ва исботланган.

— Очиғини айтганда, жарима олишга ишқибоз ҳам эмасмиз, бунга умуман қаршимиз,— дейди куюниб станция бошлиғининг муовини Жалолиддин Маъмурович Тиллаев.— бизга вагонларнинг вақтида юкдан бўшатилиши ва белгиланган муддат давомида уларга юк ортилиши керак. Чунки, ҳозирги вақтда шундоқ ҳам вагонларга эҳтиёж катта. Уларнинг юк ортиш-тушириш юмушлари вақтида ортиқча туриб қолиши оқибатида жуда кўп халқ хўжалиги юкларини ташишда қийинчиликлар вужудга келмоқда. Бундай юклар станцияларда, корхона-ташкилотларга борадиган шахобча темир йўлларида тўпланиб қолмоқда. Оқибатда уларни кутаётган меҳнат жамоалари ҳам қўшимча қийинчиликларга дуч келмоқдалар. Материаллар ва хом ашёларни ўз вақтида олмаслик оқибатида ишлаб чиқариш мароми бузилмоқда, ҳатто айрим ҳолларда уни тўхтатиб қўйишгача бориляпти. Шунинг учун биз транспорт хизмати кўрсатаётган корхона, ташкилот раҳбарларидан битта илтимосимиз бор: юк ортиш-тушириш ишларини вақтида бажаришларини истардик. Аввало бундан ўзларига наф тегади, ортиқча жарима тўлашдан ҳалос бўладилар. Бу маблағни эса корхона ва унинг меҳнат жамоаси эҳтиёжлари учун ишлатиш имконига эга бўладилар.

— Ишимиздаги муаммолардан яна бири шундаки,— деб суҳбатга қўшилди тузатувчилар бригадаси бошлиғи Абдумалик Анорбоев,— зарур материалларнинг етишмаслиги оқибатида носоз вагонларни тузатишда қийинчиликлар вужудга келмоқда. Жумладан, тормоз колодкалари, мой, пайвандлаш ишлари ва вагонларни ремонт қилиш учун зарур бўладиган тахта, қалин тунука ҳамда бошқа материаллар етишмаяпти. Бунинг натижасида айрим вагонларни тузатиш мумкин бўлмаяпти. Шунинг учун улар ҳам анча вақт туриб қолмоқда ёки Тошкент юк станциясига қайтариб юборилмоқда. Бу ҳам ортиқча ҳаражатларга сабаб бўлмоқда. Биз юқорида айтган материалларни етказиб беришни темир йўл бошқармаси раҳбарларидан бир неча бор илтимос қилдик. Лекин буни инобатга олмаяптилар. Бу соҳада тартиб ўрнатиш вақти келди.

— Темирйўлчиларни қийнаётган яна бир муаммо,— дейди А. Тиллаев.— вагонларга ортилган юкларни белгиланган манзилга тўлалигича етказиб бериш масаласидир. Ҳеч кимга сир эмас, вагонлар қаерда тўхтаб турса, ўша ерда унга ортилган юкларни ўғирлаш ҳоллари содир бўлмоқда. Илгари вагонларни ҳарбийлашган соқчилар кузатиб боришарди. Ўша вақтда юкларни ўғирлаш ҳоллари камдан-кам учрарди. Шуни ҳисобга олиб, шу тартиб яна жорий қилинса, айни муддао бўларди. Бу, албатта, ўзини оқлайди. Харажатлари ҳам кўп бўлмайди. Биз темирйўлчиларнинг фикримиз шундай.

Мавжуд қийинчиликларга қарамай станция жамоаси зиммасидаги вазифани тўла бажаришга астойдил интилаётганлигини алоҳида таъкидлаш керак. Бунда ишлаб чиқариш фахрийлари, илғорларнинг хизматлари катта бўлмоқда. Навбатчи Андрей Ткало, поездлар тузувчи Жўра Исмоилов, қабул қилувчи-топширувчи Ўрол Абдураимов, тузатувчилардан Абдуқаҳҳор Нуралиев, Тошпўлат Пардаевлар меҳнатда пешқадамлик қилишяпти. Уларнинг ўртача ишлаб чиқариш кўрсаткичлари нормадагидан анча ортиқ бўлмоқда. Фидокорона меҳнатлари билан станция барча темирйўлчиларини унумли ва сифатли ишлашга руҳлантирмоқдалар. Шунинг учун ҳам бундай пешқадамларнинг номини ҳамма ҳурмат ва эҳтиром билан тилга олади.

Мухбир сифатида бизнинг ҳам бир мулоҳазамиз бор эди. Станция худудини айланиб чиқаётганда, айрим камчилик ва қусурларнинг гувоҳи бўлдик. Пўлат излар ёқаси бўйлаб ёйилиб ётган рельслар, тормоз колодкалари ва бошқа шу каби металл парчаларини кўплаб учратдик. Вагонлардан тўкилган кўмир ва бошқа шу каби материаллар сочилиб ётибди. Бу, аввало, станция худудида экологик аҳволнинг бузилишига сабаб бўлмоқда. Кўлмак сувлар ҳам жуда кўп. Айрим жойларда темир йўл излари кўринмай қолган. Бу бир вақтлар ётқизилган ёғоч шпалларнинг чиришига олиб келиши мумкин. Оқибатда поездлар издан чиқиши, авария бўлиши ҳам эҳтимолдан ҳоли эмас. Шунинг учун станция худуди ва унга яқин жойдаги темир йўл излари атрофини тозалаб туриш зарур. Бу станция раҳбарларининг ҳафсаласига боғлиқ. Ўйлаймизки, ахил ва иноқ байналмилал станция жамоаси транспорт хизмати кўрсатишни яхшилашга ҳалақит бераётган бу ва шунга ўхшаш бошқа камчиликларни бартараф этади.

М. МУҲАМЕДОВ,
жамоатчи мухбир.

• ОҚИБАТ • • ОҚИБАТ •

У ширин ҳаётлари бунчалик тез тамом бўлади, деб ўйламаганди. Уларнинг хонадонига фалокат кутилмаганда кириб келди: ўғилчасини бағрига босиб, ўпиб-эркалаб чиқиб кетган Қодиржон бахтсиз ҳодисага йўлиқди, шифохонада ҳали ўн гулидан бир гули очилмаган рафиқасига, кўз ёшлари оппоқ соқолига оқиб тушаётган меҳрибон отасига, каловланиб қолган онасига сўзсиз термулганча жон берди.

Осмон узоқ, ер қаттиқ. Бандаи мўмин ҳар қандай мусибатга кўникади, йиғлаб-йиғлаб нон ейди, йиғлаб-йиғлаб чой ичади, ўлганга қийин. Раҳматли жуда ёш кетди. Сочлари тақимига тушадиган, кулча юзли, ғамгин кўзлари ўзига ярашган Офиятхон эрига кўп куйди, кичкинагина Мўминжони дадасини ҳар гал сўроқлаганда алами алангаланди.

Йиллар ўтди. Офиятхонга оғиз солувчилар кўпайди. Лекин у Қодиржон акасининг ёлғиз ота-онасини ўйлаб, ҳеч кимга розилик бермасди. Бир куни қайнонаси Зубайда хола келинини ёнига чақирди, ич-ичидан ҳуруж қилиб келаётган йиғисини аранг босиб, гап бошлади:

— Она қизим, биз мўмин мусулмонлар худонинг иродасига шак келтира олмаймиз. Қодиржонимни худо берган эди, яна қайтариб олди, пешонамизга ёзилгани шу экан. Энди сиз ёшсиз, дунёдан бева ўтишингиз ярашмайди, Мўминжонга ҳам меҳрибон ота керак. Биз мингдан минг розимиз...

Қўлини иягига тираб, бир қўли билан дастурхон учини ҳимариб ўтирган Офиятхон оғир сўлиш олди, ёш тўла кўзлари билан қайнонасига қаради, унинг елкасига бошини қўйиб, сўзсиз йиғлади. Бояқиш кампир: «Қўйинг, қизим, қўйинг», дер эди, холос.

— Мени ҳайдаяпсизми, аяжон? Уйингизга сиғмай қолдимми?

Келинининг сўзлари Зубайда холанинг юрагига ўқдек санчилди, тиззаларига муштлаб бу чархи кажрафтор дастидан дод дегиси, ёқаларини йиртиб, дунёдан чиқиб кетгиси келди. Зўрлаб ўзини босди. Келинига шу гапни айтиши қиёмат қарз эди. Чол-кампир «пишиб» қолишди. Улардан кейин ёшгина келиннинг ҳоли не кечади? Қудаларига минг раҳмат, ҳар куни келиб, хабар олиб туришибди, ҳали бирор марта қизимизни олиб кетайлик, деганлари йўқ. Чоли келинингни кўндир, кўзимиз тириклигида қизимиз қаторида узатайлик, деган.

— Нега ҳайдарканман, эна қизим? Менга қолса сизни бағримдан чиқарармидим. Худонинг ёзмишига шак келтириб бўлмайди. Элнинг кўзи бева жувонда бўлади, тўғри юриб, тўғри турса ҳам гап қилишади. Ёнингизда ҳамроҳингиз...

— Э, одамлар гапираверишади...

Офиятхон йиғлаган куйи ичкарига кириб кетди. Зубайда хола чуқур «оҳ» тортди. «Парвардигор, ўзингга шукур», деди...

Ҳар икки қуда гапни бир ерга қўйишиб, Офиятхонни узатишди. Мўминжон бола эмасми, уйларига одамлар кўп келганидан хурсанд, ўртоқлари олдида мақтаниб қўяди. У бир бурчакда хун бийрон йиғлаб ўтирган аясининг олдига кирди: «Ая, дадамларни ҳам олиб кетамизми?». Офиятхон ўғлининг қўлида Қодиржон акасининг рамка ичига солинган рангли сурати турганини кўрди. Қодиржон унга таъна аралаш ажабланиб тикилаётгандек туюлди, аламли «оҳ» тортдию, ҳушидан кетди. Зубайда хола дадасининг суратини кўтариб, аясининг бошида йиғлаб ўтирган неварасини маҳкам бағрига босди, титроқ овозда келинини чақирди, юзларини силади. Офиятхон кўзларини очди, ранги синиқиб, бир аҳволда бўлиб қолган эди.

Қадрдон хонадон билан ҳайрлашиш ниҳоятда оғир кечди. Шокир бува каловланиб, келинининг пешонасидан ўпди, «Бахтли бўл, қизим, сендан мингдан минг розимиз», деди. Зубайда хола эса хуши оғиб, телва-тескари гаплар айтар, келинини қайта-қайта бағрига босарди. Бояқиш она уни умрбод ўз бағрида сақлашни истар, ҳали замон хонадони ҳувиллаб қолишини ўйлаб, юрак-бағри эзиларди.

Мўминжон отасининг суратини маҳкам бағрига босиб олган, ҳар замонда унга қараб-қараб қўярди...

Бу дунёда ҳамма бахтли бўлиб кетавермайди, қаҳри қаттиқ тақдир кутилмаган ўйинлар топади. Офиятхонга ҳам тақдир яна бир зарба урди: у тушган хонадон қабоҳат, жанжал, ғурбатларнинг уяси экан. Деярли ҳар куни эрларидан ажраб келган опа-сингиллар бир-бирларини юмма талашади, ака-укалар улардан қолишмайди. Уйида яширинча сигарета, ароқ сотадиган хонадон бекаси Сотти satang қизларини яланғоч сўзлар билан қарғайди, оғзидан сигарета тушмайдиган хабашдек қоп-қора Қорақул ака кун бўйи оғилхонадан бери келмайди, ҳайбатли-ҳайбатли буқалари, молларига қарайди. Баъзан ёстиққа ёнбошлаб, пайдарпай сигарета чекади, қий-чув, бақир-чақирлар билан иши йўқ.

Опа-сингиллар, ака-укаларнинг болалари урушқоқ, худонинг балоси. Улар бегона хонадонда довдираб қолган Мўминжонга кун беришмайди: дам сочларидан тортишади, дам «каратэ» қилишади.

Бир куни Офиятхон овсинининг довдир ўғлига насиҳат қилиб, балога қолди. Овсини йўқ ердаги гапларини топиб, эрига чақди. Айиқдек бесўнақай ука акасига вишиллади: «Хотинчангизни тийиб қўйинг, биззи болаларга тегмасин». Намиқиб қолган сигареталарни офтобга ёйиб, қуритаётган Сотти сатанг бўялган қошларини кериб, ўғлини бағрига босиб ўтирган Офиятхонга тикилди: «Кеча келдинг югуриб, нени берай суғуриб... Ҳай, келин, уялмайсизми, невараларимни урушгани? Ўзингизники уззукун нон кавшайди, ишга хуши йўқ. Билиб қўйинг, бизнинг хонадонда бекорчига нон берилмайди». Тарбияли хонадонда ўсган Офиятхон лом-мим деб оғиз очмади, кўчадан ичиб келган турмуш ўртоғи Ашурнинг важоҳатидан чўчиди. Ашур онасини жеркиб ташлади: «Бўлди, ўчир!». Кейин укасига бақирди: «Ҳой, сўтак, олашоқшақингнинг ёнини олаяпсанми? Ўл, ҳезалак!» Ука боядан бери жағи тинмаётган хотинига мушт туширди, у остонага чалқанча йиқилди. «Ҳой, ака, биззи белда белбоғ бор, сизга ўхшаб етовда юрмаймиз». Кайфи ошиб, кўзлари қизарган Ашур Мўминжонни силтаб, ҳовлига улоқтирди: «Бор, молларга қара!». Ўғлига интилган Офиятхон тарсаки зарбидан ўтириб қолди.

Шу-шу Мўминжоннинг шусиз ҳам ярмита болалиги тугади. Уни ҳар томондан турткилашарди. Бояқиш кўпинча оч-наҳор юрарди, баъзан шум болалардан бири ичаётган овқатини тўкиб юборар, гоҳида қўлидаги нонини тортиб олиб, итга ташларди. Офиятхон гапиришга, ўғлининг ёнини олишга қўрқарди.

Бир куни Зубайда хола келди. Келинининг ранги-рўйи, ҳадиксираган, кўзлари жовдираган неварасини кўриб, юрак-бағри эзилди. Ўзлари холи қолишганда Офиятхон йиғлади: «Аяжон, мен эрсирабмидим? Қутлуғ хонадонингиздан кетиб, Қодиржон акамнинг арвоҳини чирқиратдим. Бу ҳам кам менга...». Зубайда хола уни юпатдию, ўзи юпанмади. Шу пайт дадасининг суратига тикилиб ўтирган Мўминжон: «Дадамларнинг олдига кетаман, мени чақиряптилар», деди. Ҳали мактаб ёшига ҳам етмаган болакайнинг кўзларидаги мунг Зубайда хола билан Офиятхон юрагини титратди...

Қабоҳат уясида етим еган бир парча нон ҳам кўп кўринадиган бўлиб қолди. Сотти сатанг нон сандиқни қулфлаб, ўз невараларига берар, эрталабдан бери оғилхона, ҳовлини супуриб, ҳолдан тойган Мўминжонга қайрилиб қарамасди. Қорақул ака эса ҳар куни магазиндан қоплаб «қора нон» олиб келар, уни майдалаб сўқимга боқилаётган новвослари охурига тўкарди.

Бир куни Мўминжон тиззалари қалтираб, ҳовлига чиқди. Шумпатак болалар бояқишнинг овқатини атайлаб ағдариб юборишганди. Офиятхон яна бошқатдан овқат солиб бермоқчи эди, Сотти сатанг бобиллади: «Икки косадан овқат ичаверса, уйимни қаёқдан топаман?». Мўминжон индамай чиқиб кетди. Новвослар олдига борди. Охурда маҳалладаги тўйдан олиб келинган ярмита сомсалар, бурда нонлар шундайлигича турарди, семизлигидан ялтираган новвослар кўзларини юмиб, кавш қайтарардилар. Мўминжон охур ёнига чўккаладию, бурдаланган сомсаларни ейишга тушди. Қорни тўйди. Сўнг бир чеккадаги сомон устига чўзилди...

Шундай қилиб, Мўминжон новвосларга «шерик» бўлиб олди.

Қайси куниям Қорақул ака бойвачча маҳалладошларидан бирининг тўйидан бир қоп бурда нон, сомса, қатламалар олиб келиб, охурга тўкди. Қоронғулик қора чодирини атрофга ёйган пайт эди ўшанда. Туртки, тепкилардан безиган Мўминжон қорни очиб, «шерик»лари олдига келди, новвосларнинг бўйинларини қашлади, сўнг бурда сомсаларни топиб ея бошлади. Пашша чақдими ёки ўзича қилдими, новвослардан бири бошини қаттиқ силкиб юборди. Унинг ўткир шохи боланинг бўйнига зарб билан санчилди. Мўминжон овоз чиқарсам, яна калтаклашади, деган хаёлда қон тирқираб оқаётган бўйнини йиртиқ кўйлаги билан боғлаб, сомон ғарами сари судралди...

Ярим кеча. Офиятхон ҳовлига чиқиб, бир неча марта «Мўминжон!» деб чақирди. Эс-ҳушини йўқотаётган боланинг кўзлари очилиб кетди. «Аяжон, мен бу ердаман... — унинг қуруқшаган лаблари аранг пичирлади. — Аяжон...». Ашурнинг дағал овози эшитилди: «Кир ичкарига! Эртага қўлимга тушса, аммо, билиб қўй, аямайман, терисини шилиб оламан!». Мўминжон сомон ичига яширинди. Негадир марҳум отасини эслади. Ана, у кичкина велосипедни етаклаб келяпти. «Дадажон, бу менгами?». «Ҳа, сенга, ўғлим. Юр, олиб кетаман». Улар йўлга тушдилар. Узоқдан сочларини ёйиб келаётган аяси кўринди.

Бола кўп қон оққанидан холсизланиб борарди. Бир-икки марта туришга уриндию, боши айланиб йиқилди.

Шу куни Офиятхон кўз юммади, олапар ойга қараб чўзиб-чўзиб улиб чиқди.

Эрталаб Мўминжонни жонсиз ҳолда топишди. Қўлида қонга беланган бир бурда нон, худди ухлаётганга ўхшарди...

Азиз муштарий, балки сиз ҳикоямизга ишонмассиз. Лекин бу воқеага ўзим гувоҳ бўлганман, одамлар орасида одамсимон бўрипар борлигини кўрганман.

Ён-атрофимизда Мўминжондек кўнгли синиқ, болалигини йўқотган болакайлар йўқми? Кўп, жуда кўп. Фақат сиз билан биз уларни сезмаймиз, ўз ташвишларимиз билан ўралашиб, фарзандларимиз учун елиб-югуриб, невараларимиз қий-чуви билан андармон бўлиб, ота-оналаридан, бобо-бувиларидан айрилган норасидаларнинг кўзларидаги ёшларни кўрмаймиз. Қулоқларига тилла балдоқ, қўлларига қўша-қўша тилла билакузуклар таққан, ҳузур-ҳаловатли ҳаёти туфайли юзларига бирорта ҳам ажин тушмаган баъзи сатанг аёл болалар уйига келиб, ўзига эргашган ўғилчасини жеркийди: «Жувонмарг, нима хоҳласанг олиб беряпман, мазза қилиб юравермайсанми?». Ағрим кийинган, лекин кўзларига чексиз мунг ўрнашиб қолган болакайга бунақа «мазза» керак эмас. У онасининг бағрида ухлашни, отасининг елкасига чиқиб, ён-атрофга қувониб назар ташлашни истайди. Майли, йиртиқ кийимларда юрсин, музқаймоқлар емасин, фақат ота-онаси бағрида бўлсин. У «Волга» орқасидан жовдираб тикилиб қолди, юрагини сўнгсиз соғинч аёвсиз ғижимлади...

Ҳа, болага ота-онадан ҳам улуғроқ, ундан-да кучлироқ инсон йўқ. Лекин ҳамма ҳам рисоладагидек ота-она бўлавермас экан. Ўз жигаргўшаларини исқирт латтага ўраб, аҳлат идишларига ташлаб кетаётган, ҳар куни «отажон», деб йиғлаб ухлайдиган фарзандларини бир бориб кўришга ярамайдиган кишиларни «Ота» ёки «Она»дек улуғ, пок ном билан аташ мумкинми?

Ота-боболаримиз ўз умр йўлдошларини кўча-кўйларда учрашиб, сайр-томошаларга олиб, танламаганлар. Уларга қайлиқни ота-оналар танлаган. Тақдири азалга ёзилган савдога на йигит, на қиз қаршилик билдирган, никоҳ ниҳоятда муқаддас бўлган. Бир ёстиққа бош қўйган ёшлар шу кундан бошлаб, бир-бирларига қаттиқ боғланиб қолган, рўзғор ташвишлари, фарзанд тарбиясини, олдидаги масъулиятини чуқур ҳис этган.

Ҳозирчи? Енгил табиатли қизларининг ноғорасига ўйнайдиган айрим калтабин қайноналар ўғли севиб уйланган келинини сиғдирмайди, ҳўрлайди. «Худога шукур, неварали бўлибман, илоё, ўғлим ўзидан кўпайсин», демайди. Чунки уларда Оналик масъулияти йўқ, фақат ўғиллари айтганларига юриб, хотин олиб, хотин қўйса—шунга хурсанд. Ана шундай худбин қайноналар, эртага ўзлари ҳам бировларнинг хонадонларига келин бўлиб тушишларини ўйламайдиган эрка-тантиқ қайнсингиллар касрига тирик етимлар кўпайиб боряпти.

Халқимизда «Биров яхши хотинини ёки яхши эрини сенга бериб қўймайди», деган гап бор. Муқаддас никоҳ ўқилиб, бир ёстиққа бош қўйилдими, бас, шу кундан эътиборан келин ҳам, йигит ҳам жамият олдидаги масъулиятларини унутмасликлари керак.

Ён-атрофимизда етимлар кўп. Кимўзарга тўй қилсак, уч-тўрт кунлаб базм-жамшид уюштирсак, ҳеч ким раҳмат демайди. Лекин чўнтагимиздан пул сарфлаб, бирор етимни кийинтирсак, бева-бечораларга хайр-эҳсон улашсак, бунинг савоби ниҳоятда улуғ. Зеро, «Жаноби Расулуллоҳ васиятлари»да шундай дейилган: «Ё, Али, етим йиғласа арши аъло жунбушга келади. Худо айтадики, «Э, Жаброил, етимни йиғлатган кишининг жойини дўзахдан қилгил, ки мен ҳам уни ҳар усул билан йиғлатай!».

Истагимиз шул: етимлар йиғламасин. Улар йиғласа ота-боболаримиз руҳлари безовта бўлади, худонинг қаҳрига қоламиз.

Эсон ҚОСИМОВ.

.ҚАДРИЯТ.

ТАРЖИМОНДАН:

Ҳар гал бирор тарихий-диний рисолани қўлимга олганимда, ўйланиб қоламан:

«Бу рисолада ёзилган гапларнинг нимаси ёмон экан? Нима сабабдан шу вақтгача кенг оммадан яшириб келинган?..»

Яқинда тожик биродарларимиз ўз она тилларида Жаноби пайғамбаримиз Муҳаммад Мустафо саллаллоҳу алайҳи ва салламнинг амир ал-мўъминин ҳазрати Али (карамаллоҳу важҳа)га буюрган 170 га яқин васиятларини чоп этдилар. (Биз бу ҳақда аввалги чиқишларимизнинг бирида айтгандик.) Бу табаррук васиятнома жамланган рисолани варақлаб чиққанимдан сўнг яна юқоридаги саволлар хаёлимни банд этди: **«Бунда ёзилган гапларнинг нимаси ёмон?.. Ахир, одамларни покликка, маънавий бойликка, камолотга тарғиб қилиш, дунёқарашини шакллантириш қачондан бери таъқиқ қилинган?»**

Ўзимча хулоса чиқараман:

«Агар одамлар маънавий бойисалар, биз туғилган бу лўттибоз тузумнинг асил афти-башарасидан хабардор бўлиб қоладилар. Оқибатда эса ўша тузумнинг лўттибоз раҳбарларнинг мунофиқликлари ҳам билиниб қоладилар. Бу эса «Коммунизм ғоялари» деб аталган, аслида инсон шуурини парчалашга, уни оломонга айлантиришга қаратилган сиёсатга мос келмайди!

Шунингдек кейинги бир неча ўн йилларда шўроча тарғибот «шарофати» боис раҳбар деб аталувчи кимсалардан худо даражасидаги тасаввурни яратдик. Агар қадимий қўлёзмалардан, диний илму рисолалардан халқ хабардор бўлиб қолса бормиди, Лениндан то Черненкогача бўлган барча «худо»ю «худоча»лар чилпарчин бўлиши аниқ эди. Шу боисдан ҳам аждодлар тарихи, уларнинг анъаналари, набийлар ҳадислари, Аллоҳнинг иноятн бўлмиш «Қуръони карим» оддий халқдан ажратиб қўйилди. Бу хулоса қанчалар аччиқ бўлмасин, айни ҳақиқат эканига бугунги ўзгаришу янгиланишлар ёрқин далилдир».

ЭНДИ асосий мавзу — жаноби Расулуллоҳнинг ҳазрат Али воситаларида ўз умматларига буюрилган васиятномалари ҳақидаги гапни давом эттирсак.

Мазкур васиятлар, жаноби Расулуллоҳнинг таъкидлашларича, у зотга Жаброил алайҳи-с-саллота ва салламно томонларидан айтилган экан. Моҳиятан жаноби Расулуллоҳнинг ҳадисларига яқин бўлган бу васиятлари, бир сўз билан айтганда, фақат инсоний камолот мезонлари доирасидаги дурдона фикрлардир.

Васиятлар давомидан яна айнан ислом таълимоти асосида инсон камолотида муҳим ўринларни таъкидловчи йигирма тўртта савол ва унинг жавоблари берилган.

Бу савол-жавоблар аҳамиятини изоҳлаб ўтиришга ҳожат сезмадим. Зеро, хулосани ҳар бир муштарий ўзи чиқариб олар. Мен эса баҳоли қудрат ўз мусулмонлик бурчимни адо этиб, мазкур савол-жавобларни ўзбек тилига ўгирдим. Ушбуни ўқиган биродарларимиз барча ўтган марҳуму шаҳидлар руҳига ва камина ҳақига дуо қилсалар деган умидимиз бор.

Ўзбекистон Халқ Академияси Раёсати аъзоси

Шамсуддинхон БОБОХОНОВ таҳрири остида

Айтадиларки, бир куни бир араб ҳазрат Расул саллаллоҳу алайҳи ва саллам олдиларига келди ва деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Одамларнинг энг ақллиги бўлишини истайман!

Буюрдилар:

— Аллоҳ таолодан қўрқ!

* * *

Деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Одамларнинг энг бойларидан бўлишни истайман!

Буюрдилар:

— Худо таолонинг неъмат(лар)ига шукурли бўл!

* * *

Деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Одамларнинг яхшиларидан бўлишни истайман!

Буюрдилар:

— Худо таоло халқига манфаат етказ!

* * *

Деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Худо таолонинг хос (яқин)ларидан бўлишни истайман!

Буюрдилар:

— Куну тун Қуръон ўқи!

* * *

Деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Одамларнинг улуғларидан бўлишни истайман!

Буюрдилар:

— Ўлим ҳақ эканлигини ёдингда тут!

* * *

Деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Ҳамма вақт Аллоҳ таолонинг раҳматида бўлишни истайман!

Буюрдилар:

— Одамларга меҳрибон бўл!

* * *

Деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Одамларнинг қувватлиси бўлишни истайман!

Буюрдилар:

— Худо азза ва жаллага таваккул қил!

* * *

Деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Одамларнинг ҳурматлиси бўлишни истайман!

Буюрдилар:

— Парҳезгор (гуноҳлардан сақланувчи) бўл!

* * *

Деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Ҳамма одамлардан узоқ умр кўришни истайман!

Буюрдилар:

— Силаи раҳм қил!

* * *

Деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Ҳамма одамлардан ҳам фаровонроқ яшашни истайман!

Буюрдилар:

— Ҳамиша таҳорат билан юр ва ҳалол бўл!

* * *

Деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Дўзахга гирифтор бўлмасликни истайман!

Буюрдилар:

— Ғазабингни ичингга ют!

* * *

Яна деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Юким енгил бўлишини истайман!

Буюрдилар:

— Ҳеч кимдан ҳеч нарса (қарз) сўрама!

* * *

Деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Даъват (дуо)ларим мустажоб бўлишини истайман!

Буюрдилар:

— Ҳаром ва шубҳали луқмадан ҳазар қил!

* * *

Деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Ишларимдан барака кетмаслигини истайман!

Буюрдилар:

— Одамлар пардасини кўтарма!

* * *

Деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Банданинг гуноҳлари қайси амаллар билан кечирилишини билишни истайман!

Буюрдилар:

— Бечоралик ва умидворликда!

* * *

Деди: — Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Номаи аъмолим хайрли бўлишини истайман!

Буюрдилар:

— Ота-онангни хушнуд қил!

* * *

Деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Худо таолонинг ғазабини қайси амал билан қайтариш мумкинлигини билишни истайман!

Буюрдилар:

— Пинҳон қилинган садақа билан!

* * *

Деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Худо азза ва жалланинг хушнудлиги нимада ва нима билан ҳосил бўлишини билишни истайман!

Буюрдилар:

— Ота-онанинг розиликлари, нафсга қаҳр ва рўзадорликдадир!

* * *

Деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Мўминлик ва эминлик нимада эканини билишни истайман!

Буюрдилар:

— Мўминларга на қўлинг ва на тилинг билан озор бермагин!

* * *

Деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Қабрда танҳо бўлишни истайман!

Буюрдилар:

— Уйқуга ётганингдан кейин «Мулк» («Таборака») сурасини ўқи!

* * *

Деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Менга сира макруҳлик етмаслигини истайман!

Буюрдилар:

— Ҳар кун ва ҳар тун «Ёсин» сурасини ўқи!

* * *

Деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Қиёмат куни дўзах ўтидан омон қолишни истайман!

Буюрдилар:

— Аср ва шом намозлари орасидаги вақтда Худо таолони ёдга ол!

* * *

Деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Кўнглим хотиржам бўлишини истайман!

Буюрдилар:

— Кийимингни нажосатдан эҳтиёт қил!

* * *

Деди:

— Ё, РАСУЛАЛЛОҲ! Ҳалол ризқ ва давлат йиғишни истайман!

Буюрдилар:

— Шом намозидан кейин «Вақаъатил воқиъа» сурасидан ўқи.

Сен, эй қодир Худо, иззату пок номинг ҳурмати, Муҳаммад Мустафо саллаллоҳу алайҳи ва олиҳи ва саллам ҳаққи, ажал етган вақтида Шаҳодат калимасини тилимизга келтиргайсан, имонимизни сақлагайсан, имон билан юргизгайсан, имон билан тургизгайсан. Илоҳо, барча мўминларни, ота-оналарни карами қадимингу эҳсони азимингдан баҳраманд қилгайсан, кавсар ҳовузингдан бонасиб этгайсан, абадий жаннатингга дохил қилгайсан ва пок дийдорингни кўриш шарафига мушарраф қилгайсан. Омин!

Тожик тилидан
Дилмурод САИДОВ таржималари.

.ҚАДРИЯТ.

Маданиятимизнинг долзарб масаласи

ЖУМҲУРИЯТИМИЗ мустақилликка эришганлигидан қувондик. Энди бу мустақил ўлкага ким эга бўлади? — деган савол лип этиб хаёлимиздан ўтди. Бу ўлканинг ҳақиқий эгалари бизлар ва бизнинг ортимизда қоладиган ворисларимиз бўладилар. Демак, ворисларимиз бўлмиш ёш авлодни ҳақиқий ўринбосарлар, зиёли, маърифатли, оқил, имонли кишилар қилиб тарбиялашимиз керак. Бу тарбияни турғунлик йилларида фақатгина мактабнинг ва интернатларнинг зиммасига (гарчи улар ҳам шарқона асосга қурилган миллий қадриятлар, шарқона усуллардан анча-мунча йироқ бўлсалар-да) ёклаб қўйдик. Жамиятнинг бошқа соҳада хизмат қилувчи аъзолари, жамоатчилик, ҳатто баъзан ота-оналар ҳам ўзини четга олди. Лоқайдлик ботқоғига ботиб қолдик. Фарзандларимиз қандай китоб ўқияпти деб ҳам кўпинча қизиқмадик. Кўчада сочилиб, оёқ ости бўлиб ётган нон, китоб каби муқаддас нарсаларга ҳам эътибор бермай, босиб-янчиб ўтиб кетаверадиган, кўча-кўйда беодоблик қилаётган, бировнинг дераза ойнасини синдираётган, халтачасини титаётган, ҳамёнини кавлаётган болаларнинг қўлини тутиб тартибга чақирадиган, адабини бериб қўя оладиган кишилар қолмади ҳисоб. Бундай ишлар миршабларнинг иши деб қараладиган бўлди. Бу ҳол жамият учун ҳам, халқ учун ҳам катта фожиа эди. Аммо, биз англабми-англамайми, лоқайдликда, кўр-кўрона яшашда давом этавердик. Дарҳақиқат, жумҳуриятимизда маърифатсизлик, маданиятсизлик каби иллатларнинг пайдо бўлишида ҳам ўзимиз, катталар сабабчи бўлаётганлигимизни тан олишни истамадик. Юқоридан буйруқ бўлиб турадиган, хусусан партия «оталик ва раҳнамо» бўлган замонларда боғча боласидан тортиб то фахрийларгача аҳолининг қарийб 70—80 фоизини мажбуран турли-туман ижтимоий-сиёсий вақтли матбуотга обуна қилинар эди. Худога шукрки, ҳозир халқ ўз таъбига, ўз ихтиёрига қўйилди. Бунинг устига барча маърифий — манфаатли нашрларнинг ҳам нархлари ошириб юборилди. Ҳозирги давр бир зиёли киши ёки турли ёшдаги саводли хонадон аъзоларига кам деганда 170—200 сўм вақтли нашрларга обуна бўлиш учун харажатни тақазо қилади. Бу пулни бир йўла тўлаб юборишга барчанинг қурби етмай қолди. Натижада баъзи эл севган рўзнома, ойномаларга обуна бўлиш [illegible] йиллардаги[illegible] қараганда анча паст даражани ташкил қилмоқда. Ана шундай ҳолларда катта-ю кичикни маънавий, руҳий талаб-эҳтиёжини қондирадиган бир маърифатгоҳ ёрдамга келади. Умумжаҳонда қадим-қадимларданоқ кенг йўлга қўйилган, ўзининг керакли фонди, беминнат хизматига эга бўлган, ҳамма жойда бир ном билан аталади ва ундан қандай дин, мансаб кишиси бўлмасин, етти ёшдан етмиш ёшгача фойдаланаверадиган бу маскан — кутубхонадир. Кутубхона шундай табаррук, муқаддас, қадамжо масканки, у қайси халққа мансуб бўлмасин, унда қайси миллат кишиси хизмат қилмасин, бошдан-оёқ байналмилал, айни чоғда маърифат, одоб-аҳлоқ, эзгулик ва яхшиликка даъват этувчи гўшадир. Шу боисдан кутубхонанинг кишилар, хусусан, болалар ҳаётида тутган ўрни беқиёсдир. Дарвоқе, газетхон, журналхонлар ва китобхонлар ўзлари истаган нашрлардаги янгиликлар билан кўпроқ кутубхоналар ва қироатхоналарда танишадилар. Давримиз кутубхоналари ҳозирги кун талаблари-эҳтиёжларига жавоб бера оладиган бой ва ҳаётий китоб захирасига эга бўлиши керак. Кутубхоналар китоблар билан мунтазам бойиб бормаса, қашшоқлашиб қолади. Афсуски, кутубхоналарнинг китоб захирасини бойитиш учун ажратиладиган пул эски, алмисоқдан қолган ҳисоб бўйича тақсимланмоқда. Китоблар ва бошқа нашрларнинг нархи эса кундан-кунга ақл бовар қилмайдиган даражада ошиб бормоқда. Илгарилари кутубхона учун ажратилган маблаққа 10 та китоб харид қилинган бўлса, ҳозир 2 та китоб харид қилиш ҳам амри-маҳол. Бунинг устига устак шу оз миқдордаги қиммат китобларнинг маънавий қиммати тақсимотчиларни, қолаверса, китоб жамловчиларни унчалик қизиқтирмаяпти. Натижада китобларнинг нотўғри тақсимланишига йўл қўйилмоқда Кутубхона заҳирасига китобхонлар дидига мос тушмайдиган, уларни қизиқтирмайдиган фойдасиз китоблар келиб тушмоқда. Бундай китобларни китоб захирасидан чиқариш, уларнинг ўрнига буюртмалар бўйича китобларни қабул қилиб олиш керак. Қачонгача бўшанглик қилиб, берганини олиб, шукур қилиб яшаймиз?! Маънавий талаб ва эҳтиёжларимизни қондиришга ҳаракат қилмасак, кўзимиз очилмайди, ўзимизни, ўзлигимизни, ота-боболаримиз тарихини ва келажакдаги тамойилларимизни ҳам билмасдан оми бўлиб ўтиб кетаверамиз. Шукроналар айтадиган замон ўтиб кетди. Энди фикри-зикримизни жамлаб, келажак авлод ҳақида қайғуришимиз керак.

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИДАГИ баъзи кутубхона тармоқларининг китоб захирасини кўздан кечириб тааажжубландик. Китоб захираси ҳам, қироатхона ҳам, китоб берадиган хона ҳам, хуллас, ҳамма вазифани бажарадиган (тўғрироғи шунга мослаштирилган) бир хонага жойлашган. Бу ердаги китоблардан баъзи бирларини китобхонлар умуман қўлига олмаганлигини кутубхоначиларнинг ўзлари ҳам тасдиқлашмоқда. Масалан, кутубхонада гестология, гинекология, пахтачилик ва бошқа шу каби соҳалар бўйича чиқарилган китоблардан беш, олтитадан сақланмоқда. Ваҳоланки, бу ерда шу соҳаларнинг мутахассислари умуман йўқ экан. Пахта экилмас экан. Бу китобларни ушбу кутубхонада сақлашдан мақсад нима эканлигини ҳеч ким билмайди. Бироқ бу нашрларга қаердадир эҳтиёж катта. Кутубхоналарда ўзбек тилидаги китоблар жуда кам эканлиги кўпчилик китобхонларга сир эмас. Айниқса, болалар ва ўсмирлар учун чиқарилган ўзбек тилидаги илмий, маърифий китобларга эҳтиёж катта, чунки бундай китобларда маънавиятимиз учун зарур маълумот мавжуд.

Маълумки, илмий-маърифий билимларимиз бошқа илғор мамлакатлар, илғор жумҳуриятларга таққосланса, бизнинг зараримизга тафовутни кўрамиз.

Болаларнинг маънавий дунёсини бойитиш мақсадида мамлакатда ҳар бир бола учун 3 тадан китоб нашр қилинмоқда. Литва, Латвия каби давлатларда 7—9 тадан ошиб кетди. Шу боисдан ҳам улар бизга қараганда олдинроқ ўзлигини топиб, қадриятларй қадрига етиб мустақилликка, эркинликка эришган бўлишса, ажаб эмас. Ҳақиқатдан ҳам ўқилган китоб маънавий бутунлик, ижтимоий фаолликни оширади, ўзлигингни англашга ёрдамлашади.

Минг афсуски, тараққий этган мамлакатларда болалар 30 жанрдаги турли хил адабиётларни мутолаа қилаётган айни кунларда бизнинг болаларимиз назм ва наср жанрларидаги китобларнигина ўқиши мумкин. Фан ҳақида, илм-маърифат ҳақида, ўлкамизнинг ҳақиқий тарихи ҳақидаги китоблар деярли йўқ. Олимларимиз ўзлари ишлаётган соҳа бўйича болалар учун содда, тушунарли, қизиқарли, мафтункор китоблар ёзишга қачон киришадилар? Навоий, Беруний, Ибн Сино, Амир Темур каби алломаларимизнинг оммабоп адабиётлар ёзишганлиги ва бу меросдан ҳанузгача авлодлар баҳраманд бўлиб келишаётганлиги ҳаммамизга маълум. Нега ҳозирги кунга келиб олимларимиз, ёзувчи ва шоирларимиз болаларимизни унутиб қўйишмоқда?

Болалар китобхонлиги билан ҳам барча ҳур фикрли омма шуғулланиши керак. Болаларни мавжуд китоблардан қайсиларини ўқиётганлиги ёки нималарни ўқимаётганлигини ўрганиш ва шу талаб ва эҳтиёжлардан келиб чиқиб иш юритиш чоғи келди. **Болалар китобхонлиги масаласи билан шуғулланувчи махсус илмий тадқиқот миллий олий илмгоҳини ташкил қилиш керак.** Бу илм масканига ҳақиқатдан ҳам болалар адабиётини ривожлантира оладиган, китобхонлар руҳияти, маънавияти масалаларини фан даражасига кўтариб, амалда ҳалқимизнинг нафини кўзлайдиган мутахассислар — китобшунос, адабиётшунос, руҳшунос, мураббий ва социологларнинг фикри-зикрини болалар китобхонлиги масаласига йўналтириш керак. Ўзбекистон Фанлар Академиясининг Алишер Навоий номидаги адабиёт илмгоҳида болалар адабиёти бўлими масаласини кўриб чиқиш ва унинг қамровини кенгайтиришни ўйлашимиз керак. Шу маскан кундан-кунга бойиб, сайқаллашиб бораётган болалар фольклори, болалар адабиёти, илмий-маърифий болалар адабиёти соҳасида кўплаб тадқиқотлар олиб боришга қодир илм даргоҳларидан бири бўлиши керак ахир!

Америқо, Олмония каби давлатларда болалар китобхонлиги алоҳида фан сифатида амал қилмоқда. Шу соҳада тадқиқот ишларини олиб бораётган махсус илмгоҳлар мунтазам ишлаб турибди. Улар болалар китобларига, болалар учун чиқарилган нашрларга таяниб иш кўради. Бизда ҳам бундай «таянч нуқталари» болалар кутубхоналари гарчи чорночор бўлса-да ҳар — ҳолда бор. Лекин бу кутубхоналар жумҳуриятимиздаги 10 миллиондан зиёд китобхон болалар ва ўсмирларга хизмат кўрсатиб, уларнинг эҳтиёжини қондира олмайди. Бошқа жойларда бўлганидек, Тошкент вилоятида ҳам кутубхоналар, шу жумладан болалар кутубхоналари сони кўпайганлигини инкор қилиб бўлмайди. Улар ҳозир 785 тани ташкил этади, лекин сифати-чи? Бу соҳада камчиликлар беҳисоб, муаммолар бамисоли уммон. Вилоятдаги баъзи кутубхона тармоқларига кун давомида биронта ҳам китобхон ташриф буюрмайди. Чунки ёзда иссиқ, қишда совуқ, поллар синган, деворлар илма-тешик, айримларининг томи босиб қолиш ҳолида, китоб захираси талабга жавоб бермайди. Шу каби кутубхоналар ҳам «ҳар ойда фалонта китобхонга кутубхона хизмати кўрсатдим» деб, ёлғон-яшиқдан иборат ҳисобот ёзади. Яхшики, бу кутубхоналарнинг бахтига мактаб ўқувчилари бўлиб, уларнинг китобхонлик формулярлари бор. Аммо маънавий манфаат ниҳоятда кам. Барча ишлар қоғозда бор-у, амалда йўқ. Бизнинг бу ўринли ва ҳаққоний таъналаримиз марказий ва бошқа кутубхоналар раҳбарларига ёқмаслиги табиий. Аммо қачонгача ҳақиқатдан кўз юмамиз, тўғрироғи, қаёққа қараб кетаяпмиз?

Тўғри, шу кунларда диний китоблар, тарихийликка оид рисолалар ва шу каби нашрлар кундан-кунга кўпайиб бораётганлиги қувонарли ҳолдир. Зеро, бу нашрларга халқнинг қизиқиши ҳам катта. Аммо маънавий бутунлик, маърифий чанқоқлигимизни қондиришда илмий-маърифий нашрларнинг ҳам ўрни катталигини унутмаслигимиз лозим. Маҳаллаларда масжидлар, чойхоналар қурилмоқда. Бу хайрли ишда аҳолининг барча қатламлари астойдил иштирок этмоқда. Қани энди, кутубхона ва қироатхоналар ҳам ана шундай иштиёқ, умумхалқ ҳаракати билан қурилса эди. Бу ишга давлатнинг (ҳозирги кунда) маблағи мутлақо етмаслиги табиий. Шу боисдан ҳам халқ эътиборини жалб этиш, кутубхона, китоб, китобхонлик бобида ҳашар усули билан ҳам катта ишларни рўёбга чиқариш мумкин. Бунинг учун энг аввало зиёлилар ташаббус кўрсатишлари, тарғибот ўтказишлари лозим.

Нашриётларнинг йиллик режалари ҳам жамоатчилик, биринчи навбатда ёзувчилар, мураббийлар, кутубхоначилар эътиборидан четда бўлмаслиги керак. Шундагина баъзи китоблар миллионлаб нусхада нашр этилиб, йиллаб ўз китобхонини топа олмай, чанг-пўпанак босиб ётмас эди.

Бизнингча, ҳар қандай кутубхона бинодан бошланади, бино китоб ва китобхон талабларига мос бўлса, ҳозирги замон талабларига жавоб берсагина зиё маскани, кутубхона деб аталиши мумкин. Шу боисдан ҳам, юқорида таъкидлаб ўтганимиздек, кутубхона нафақат зиё маскани, балки ўзига хос одобхона ҳамдир. Зеро, ҳар қандай бола аҳлоқ-одоб, ва зиёни кутубхонадан олади, шунинг учун ҳам кутубхона биноси озода, тартибли, кўркам, файзли, роҳатижон маскан бўлмоғи лозим. Шу нуқтаи назардан қараганда кўпчилик кутубхоналар бинолари талабга жавоб берадими? Йўқ ва яна йўқ, деб жавоб берамиз. Вилоятдаги 172 та кутубхона капитал таъмирлашга муҳтож эди. Йил охиригача шу кутубхоналарнинг бир нечтасигина таъмирланди, холос. Бунинг учун маблағ, қурилиш воситалари етишмаяпти.

Даъвомиз қуруқ бўлиб қолмаслиги учун бир-иккита мисол келтирамиз:

Тошкент вилоятининг бош кутубхонаси эски бинода, харобалар орасида эканлиги ачинарлидир. «Октябрь» номли мазкур кутубхонанинг китоб сақлаш хоналарига кириш хавфли. Янги кутубхона қурилиши бошланганда кўпчилик қатори биз ҳам хурсанд бўлган эдик. Афсуски, қувончимиз узоққа бормади. Пойдеворлар кўмиб юборилди, ҳозир бу ерда «Ғафур Ғулом» номидаги метро бекати ишлаб турибди. «Октябрь» вилоят кутубхонасининг тарихий номи — «Турон». Энг аввало бу номни қайтадан тиклаш, расмийлаштириш керак. Чунки бу кутубхона бир вақтлар қозоқ, қирғиз ва қорақалпоқ тилидаги китоб, рўзнома ва ойномаларни ҳам жамлаб келган, чинакам маънода туркий халқларнинг маърифат маркази бўлган эди.

Вилоят болалар кутубхонасининг аҳволи бундан ҳам ёмон. Бу кутубхонанинг китоб захираси кундан-кунга ортмоқда. Бироқ, кутубхона биноси бунга жавоб бермайди. Ҳозир китоблар учун жой йўқлиги сабабли чириган полга қўйилмоқда. Кутубхонада болалар учун ўзбек тилидаги адабиётлар ниҳоятда кам. Ваҳоланки, кутубхона жойлашган Қўйлуқ яқинида яшовчи аҳолининг кўпчилигини маҳаллий миллат кишилари, таг-жойли, ўзбеклар ташкил қилади.

Вилоятимиздаги барча кутубхоналар учун услубият маркази бўлган бу кутубхоналарга қачон янги бино қуриб берилади? Қачон у вилоят миллий кутубхонасига айлантирилади. Шу муносабат билан умумжумҳурият миқёсидаги яна бир масалани ўртага ташламоқчимиз. Қачон, қаерда мустақил жумҳуриятнинг, озод ўзбек халқининг Республика миллий кутубхонаси иш бошлайди? Умуман, ўз миллий кутубхонаси бўлмаган жумҳурият мустақил, озод жумҳурият ҳисоблана оладими? Демак, кутубхоналаримизнинг китоб захирасини миллийлаштириш ва ҳатто безатилиши, белгилари, китобхонга хизмат кўрсатиш маданиятидан тортиб, китобхонлар билан ишлашигача шарқоналикни таъминлаш шарт. Бунинг учун аввало кутубхоначининг ўзи ҳар томонлама зукко ва ишбилармон бўлмоғи шарт...

Кутубхоначининг обрўси, шаъни, ҳақ-ҳуқуқи қадрланмоғи ва ҳозирги бозор иқтисодиётида давлат ҳимоясига олинмоғи лозим. Уларга Оврўпо ва хорижий Шарқ мамлакатларидаги каби эътибор бериш, юксак зиёли маърифат жарчиси ва мукаммал инсон сифатида ҳурматлаш, қадрлаш шарт.

Қишлоқ кутубхоналарида ишлаётган мутахассислар бир қанча имтиёзларга эга. Улар электр энергияси, ёқилғи билан имтиёзли таъминланмоқда. Афсуски, шаҳар типидаги жойларда ишлаётган мутахассисларга ҳеч қандай имтиёз берилмаган. Бу масалани ҳам ўйлаб кўриш вақти келди деб ўйлаймиз.

Яна бир муаммо. Вилоятимиздаги мактаб кутубхоналарининг ҳам аҳволи кўнгилдагидек эмас. Бу кутубхоналарни бадиий адабиётлар билан мукаммал таъминлаш ҳозирги шароитда ақл бовар қилмас муаммога айланган. Ажратилаётган пулга ҳам ўзбек тилидаги китобларни тўла-тўкис сотиб олиш имконияти йўқ. Бундан ташқари, кутубхоналарнинг ашёвий-техника базаси ҳам ночор аҳволда. Китоб жовонлари, кутубхона каталоглари бюролари, ҳатто стол-стуллар ҳам етишмайди. Қироатхона учун алоҳида жой ажратилмаган. Мактаб кутубхоначисига ҳам эътибор бериш, уларни турли хил жамоат ишларидан озод қилиш уларга ўз устида ишлашига имкон беради. Болаларга ўқиш маданияти, кутубхоначилик билимларини бериш ҳам жуда муҳим бўлиб ҳисобланади. Бундай кўникмаларни олган ўқувчи ҳаётда адашмайди. Кутубхоначи мутахассисларни мактаб кутубхоналари учун махсус тайёрлаш керак. Абдулла Қодирий номидаги Тошкент Давлат Маданият олийгоҳида шундай кадрларни тайёрлаб бера оладиган малакали мутахассислар етарли. Лекин бу соҳадаги мутахассисларни тайёрлаш режаси, талабалар қабул қилиш сони йилдан-йилга камайиб бормоқда. Мактаблар сони эса ошмоқда. Ўзбекистон Маданият вазирлиги мактаб кутубхоначилари тайёрлаш вазифасини ўз зиммасига олмаяпти. Ўзбекистон Халқ таълими вазирлигидаги мутасадди ўртоқлар бу масалани ҳам ўйлаб кўришса, маблағ ажратишса, нур устига аъло нур бўлур эди.

Яна такрор айтамизки, вилоятдаги кўпгина кутубхоналар бошқа соҳа учун мослаштирилган биноларда жойлашган. Китобхонлик даражаси пасайиб кетаётганлигининг асосий сабабларидан бири кутубхоналардаги китобларнинг кўпчилиги миллий руҳимизга жавоб бермайди. **Ахир, бировнинг боласини бировнинг бобоси айтган эртак билан тарбиялаб бўлмайди-ку!**

Хулоса қилиб айтганда, кутубхоналарни ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида сақлаб қолиш ва авлоддан-авлодга етказиш, бу масалага давлат эътиборини қаратиш керак. Жумҳурият Маданият ва Халқ таълими вазирликлари, Фанлар Академияси, Ёзувчилар уюшмаси раҳбарларидан кутубхоналар ва қироатхоналар ишига алоҳида эътибор беришларини илтимос қиламиз. Ана шундагина маънавиятимиз бутун, эътиқодимиз устивор бўлади.

«МАЪНАВИЯТИМИЗ БУТУН, ЭЪТИҚОДИМИЗ УСТИВОР БЎЛСИН!»

Малик МУРОДОВ,
Абдулла Қодирий номидаги Тошкент давлат маданият олийгоҳи Болалар адабиёти ва кутубхонада болалар билан ишлаш кафедраси мудири, филология фанлари доктори, профессор.
Мирсоат ИСҲОҚОВ,
Катта ўқитувчи.
Икром МАШАРИПОВ,
ўқитувчи.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

КЎРИНГ, ТОМОША ҚИЛИНГ

Душанба, 6. I

● ЎзТВ I

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Квакша». Мультфильм.
18.30 Болалар учун концерт.
19.00 «Қадрият».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Санъат олами». Ҳайкалтарош Гулсара Ражабова, мусаввир Жўра Асронов.
20.35 Чанг тароналари.
21.00 «Ахборот».
21.25 «Очиқ мулоқот». Ўзбекистон Республикаси Ижтимоий таъминот вазирлиги раҳбар ходимлари билан бевосита мулоқот.
22.25 «Олтин қафас». Бадиий-публицистик кўрсатув. 1-қисм.
23.25 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Ассалому алайкум».
19.30 «Имконият».
20.00 «Лаҳза». Хабарлар.
20.10 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги матбуот маркази хабар қилади.
20.25 «Авлиё Лука»нинг қайтиши». Бадиий фильм.
21.35 Кичик концерт.
22.15 «Лаҳза». Хабарлар.

● «ОРБИТА IV» (Москва)

7.00 «Тонг».
9.30 «Мен келдим... менга эрк беринг». Ҳужжатли фильм премьераси (Екатеринбург киностудияси).
10.00 «Енотлар». Кўп серияли мультфильм премьераси. 6-серия.
10.25 «Усталар шаҳри». Бадиий фильм.
11.50 Болалар ва ўсмирлар учун телекўрсатувлар II Бутуниттифоқ фестивали. «Тутириқсиз гап» (Вятка).
12.15 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. «Ўлим ва дона Франциска» (Куба).
12.20 А. Петров. «Оламнинг яратилиши» балетидан 3-сюита.
12.40 «Менинг Вавилоним». Низомий.

*

13.00 Информацион программа.

* * *

15.00 «Телемикст».
15.45 «Пластилин қарға». Мультфильм.

*

16.00 Информацион программа (сурдо таржимаси билан).
16.20 «Бу бўлган, бўлганди...».
16.30 «Махсус мухбирингиз». Телевизион бадиий фильм.
18.05 А. Скрябин туғилган кунининг 120 йиллигига. 3-до минор симфонияси.

*

19.00 Информацион программа.
19.20 «Уруш ва тинчлик». Тўрт серияли бадиий фильм. 1-серия— «Андрей Болконский». 1 ва 2-қисмлар.
21.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!

*

22.00 Информацион программа.
22.30 Телевизион фильмлар XIV Бутуниттифоқ фестивалининг совриндор фильмлари. «Хотима» (Ереван).
22.40 «Янги студия». «Матбуот-клуби».

● «ДУБЛЬ IV» (Москва)

9.00 Хабарлар.
9.20 «Ишбилармон кишилар даври».
10.20 Итальян тили.
10.50 Фольклор. «Номаълум маданиятлар».
12.05 «Ўз дўстинг учун». Ҳужжатли фильм.
12.50 Телевизион ахборот тижорат кўрсатуви.
13.20 Р. Биков фильмлари. «Етти энага».

* * *

17.00 Хабарлар.
17.20 Болалар соати.
18.20 «Россия билан юзма-юз».
18.35 «Қирралар». Бадиий-публицистик кўрсатув.
19.20 Ю. Подниекс фильмлари. «Биз». 5-фильм.
20.15 «Сергей Панасенко. Икки номаълумли мураккаб тақдир».
20.55 «Севги иқрори».
21.10 Эълонлар.
21.20 «Янги йил пироги».
21.30 «Осудалик».
22.15 «Марварид ороли».
22.55 Эълонлар.
23.00 Хабарлар. Эртанги кун мунажжимлар башоратида.
23.20 «Бешинчи ғилдирак». Бадиий-публицистик кўрсатув.

Сешанба, 7. I

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот».
8.25 «Уйғур оиласи». Фильм-концерт.
8.55 Такрорий фильмлар экрани. «Сўнгги найранг». Бадиий фильм.
10.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Тележарида».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Бим, Бам, Бом ва Бўри». Мультфильм.
18.30 «Қўлжиқтов фидоийлари». Телеочерк.
19.00 «Камчиликлар ошкор этилганда...»
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Ҳамид Сулаймон». Ҳужжатли фильм.
20.20 «Хуш соат эрди...». Концерт.
21.00 «Ахборот».
21.25 «Спортлото».
21.30 «Хотира». Ўзбекистон халқ артисти Эргаш Йўлдошев.
22.30 «Олтин қафас». 2-қисм.
23.05 «Олмазор». Бадиий фильм.
00.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

10.30 «Бухоро эртаклари». Фильм-концерт.
11.05 «Серенада». Қисқа метражли телевизион фильм.
11.30 «Мухлис». Бадиий фильм.

* * *

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Қувноқ болалик диёрида». Болалар учун фильм.
19.00 «Кинокўзгуда ҳаёт».
20.00 «Пульс». Хабарлар.
20.10 «Бу оқшомда» кўрсатуви саҳифаларида.
22.00 «Кинонигоҳ».
24.00 «Пульс». Хабарлар.

● «ОРБИТА IV» (Москва)

8.00 «Мангу муҳаббат йўли». Телефильм премьераси (АҚШ).
9.30 Футбол шарҳи.
10.00 «Енотлар». Кўп серияли мультфильм премьераси. 7-серия.
10.25 «Шоҳ Султон ҳақида эртак». Бадиий фильм.
11.55 «Пасаденда атиргуллар намойиши». АҚШдан кўрсатилади (Танаффус пайтида —13.00 Информацион программа).

*

14.45 «Бойлар ҳам йиғлайди». Кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси (Мексика).
15.30 Москва ва Бутун Русия патриархи Алексей II нинг Муқаддас тупроққа зиёрати.

*

16.00 Информацион программа (сурдо таржимаси билан).
16.20 Л. Минкуснинг «Баядерка» балетидан саҳна.
17.05 «Ялта-91».
17.20 «Диканька қишлоғи яқинидаги оқшомлар». Телевизион бадиий фильм.
18.50 «Сўз қадри».

*

19.00 Информацион программа.
19.20 «Ф. Ф. Ф.». («Формат, фокус, фантазия»).
19.40 Мультфильмлар.
20.10 «Уруш ва тинчлик». Тўрт серияли бадиий фильм. 2-серия— «Наташа Ростова».
21.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!

*

22.00 Информацион программа.
22.30 Футбол шарҳи.
23.00 Сизни Алла Пугачёва таклиф этади.
01.40 «Мангу муҳаббат йўли». Телефильм премьераси.

● «ДУБЛЬ IV» (Москва)

9.00 Хабарлар.
9.20 Француз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
9.50 Француз тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
10.20 П. И. Чайковский номли танлов совриндорлари уюшмасининг концерти.
11.20 «Рус сири». Ҳужжатли фильм.
12.20 Болалар соати.
13.20 Р. Биков фильмлари. «Зое кетган ёз».
15.20 Ю. Подниекс фильмлари. «Сизиф тоши думалаганда».
15.45 «У ҳамиша нафис». Рус костюми тарихи.
16.30 Нижегород тупроғининг мавсумий урф-одатлари.
16.55 Эълонлар.
17.00 Хабарлар.
17.20 «Рождество муборак!»
18.15 «Янги йил пироги».
18.25 «Сафсата».
19.25 «Фортуна» телеканали.
22.55 Эълонлар.
23.00 Хабарлар. Эртанги кун мунажжимлар башоратида.
23.20 Эълонлар.
23.25 «Бенифис» саҳифаларида.
01.25 «Правда кўчасида нохушлик».

Чоршанба, 8. I

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот».
8.25 «Қалдирғоч». Фильм-концерт.
8.55 Такрорий фильмлар экрани. «Жадвалдан ташқари поезд». Бадиий фильм.
10.10 «Ёшлик» студияси саволларингизга жавоб беради.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Митти ёлғончи», «Дангаса қиз». Мультфильмлар.
18.30 «Боғчада Арча байрами».
19.00 Норбек Сатторов куйлайди.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Ёшлик оқшоми».
20.30 «Ёднома». Ашурали Зоҳирий. Носир Ғуломов.
21.00 «Ахборот».
21.25 «Шаҳар бедарвоза эмас...»
22.05 «Аёллар тангоси». Бадиий фильм.
23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

10.30 «Матонат», «Илк қадам». Қисқа метражли телевизион фильмлар.
11.00 Ш. Бошбеков. «Эскижўва гаврошлари». Йўлдош Охунбобоев номли республика Ёш томошабинлар театрининг спектакли.
12.00 «Еттинчи жин». Бадиий фильм.

* * *

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Уолт Дисней таништиради». Мультфильмлар тўплами.
19.20 «Қалбим ҳамиша бедор».
20.00 С. Золотников. «Телба ҳаёт». М. Горький номли Давлат рус драма театрининг спектакли.
22.00 «02» тўлқинида.
22.25 Концерт.

● «ОРБИТА IV» (Москва)

7.00 «Тонг».
9.30 «Осмон очилганда». Телефильм премьераси (Новосибирск).
10.00 «Енотлар». Кўп серияли мультфильм премьераси. 8-серия.
10.25 «Сув париси». Бадиий фильм.
11.45 Болалар ва ўсмирлар учун телекўрсатувлар II Бутуниттифоқ фестивали. «XX аср робинзонлари» (Калининград).
12.15 «Краснодар ўлкаси». Анастасиевская станицасида Рождество байрами.

*

13.00 Информацион программа.
13.20 «Лўли ҳикоялари». Фильм-концерт.
14.10 «Бурда моден» таклиф этади...»
14.45 «Қандай қилиб муваффақиятга эришиш мумкин!» 1-кўрсатув.
15.00 «Ён дафтар».
15.05 «Бу сизга керакми!».
15.15 «Телемикст».

*

16.00 Информацион программа (сурдо таржимаси билан).
16.30 «Ҳаёт кузи».
16.45 «Россия тароналари» телерадиотанловининг дипломанти «Веснянка» ансамбли ижро этади (Смоленск).
16.55 «Оилавий шароитга кўра». Телевизион бадиий фильм. 1-серия.
18.00 Болалар ва ўсмирлар учун телекўрсатувлар II Бутуниттифоқ фестивали. «Хонаки ҳайвонот боғи» (Владивосток).
18.30 «Ёмғир ёққанда». Мультфильм.
18.40 «Биргаликда ўйлаб кўрайлик».

*

19.00 Информацион программа.
19.20 Россия Президенти Б. Н. Ельцин билан суҳбат.
20.10 Мультфильм.
20.25 «Уруш ва тинчлик». Тўрт серияли бадиий фильм. 3-серия — «1812 йил».
21.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!

*

22.00 Информацион программа.
22.30 «Даврани кенг олинг».
00.25 «Сотиш учун эмас».
00.55 «Тунги альбом». Ю. Кублановский.
01.20 «Авиа-шоу». 4-кўрсатув.
01.50 «Мусиқа ва мода».

● «ДУБЛЬ IV» (Москва)

9.00 Хабарлар.
9.20 Немис тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
9.50 Немис тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
10.20 «Оқ қарға».
11.20 Ҳужжатли фильм.
12.15 «Мен ҳақимда унутма...». Б. Окуджава.
13.15 Р. Биков фильмлари. «Айболит-66».

* * *

17.00 Хабарлар.
17.20 «Тўрт оға-инининг ҳаёти ва саргузаштлари». «Йўл бошида».
17.50 Мультфильм.
18.10 «Сизо». Телефильм.
18.30 Эълонлар.
18.35 Ю. Подниекс фильмлари. «Ёшларга осонми?».
20.00 Криминал хабарлар.
20.15 «Узоқ Шарқ». Телекўрсатув.
21.00 «Коллекционер».
21.15 «Янги йил пироги».
21.25 Россиянинг парламент хабарномаси.
21.40 «Россия билан юзма-юз».
22.00 «Ҳаёт стили».
23.00 Хабарлар.
23.20 Эълонлар.
23.25 Американча биг-бенд Санкт-Петербургда.

Пайшанба, 9. I

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот».
8.25 «Боболардан қолган бу наво». Фильм-концерт.
8.55 Такрорий фильмлар экрани. «Севги тумори». Бадиий фильм.
10.00 «Качал полвон». Республика Қўғирчоқ театрининг спектакли.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Нега филлар!» Мультфильм.
18.25 «Алифбо сабоқлари».
19.00 «Ишбилармонлар ҳузурида».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Андижон вилояти Шаҳрихон шаҳар «Чашма» ансамблининг концерти.
20.25 «Мерос». Анбар Отин.
21.00 «Ахборот».
21.25 Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигч матбуот маркази хабар қилади.
21.40 Гулбаҳор Эрқулова куйлайди.
22.30 «Қорли ўлка нафаси». Бадиий фильм.
24.00 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

«ТОШКЕНТ» СТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

18.30 «Бор экандa, йўқ экан». Болалар учун фильм.
19.10 «Бу оқшомда».
20.00 «Пульс». Хабарлар.
20.10 «Бу оқшомда» кўрсатувининг давоми.
21.40 Биржа янгиликлари.
21.55 «Кинонигоҳ».
23.40 «Пульс». Хабарлар.

● «ОРБИТА IV» (Москва)

7.00 «Тонг».
9.30 «Назар Нажмий». Бошқирд шоири ҳақида телефильм премьераси (Уфа).
10.00 «Енотлар». Кўп серияли мультфильм премьераси. 9-серия.
10.25 «Финист — сарлочин». Бадиий фильм.
11.45 Болалар ва ўсмирлар учун телекўрсатувлар II Бутуниттифоқ фестивали. «25 ва 5» (Нижний Новгород).
12.15 Р. Штраус фа минор симфонияси. Бонн симфоник оркестри ижро этади. Дирижёр — М. Денхофф (Германия).

*

13.00 Информацион программа.
13.20 «Бир бенифис тарихи». Барри Алибасов томошалари. «На-на».

КЎРИНГ, ТОМОША ҚИЛИНГ

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

14.40 «Осмон ўйнайди...» Илмий-оммабоп фильм премьераси. Табиатни ўрганиш ва космик нурларнинг келиб чиқиши ҳақида [Екатеринбург].
14.55 «Савдо растаси».
15.10 «Телемикст».

*

15.55 Информацион программа [сурдо таржимаси билан].
16.15 «Бугун ва ўша пайтларда».
16.45 «Хавфли одам». Телевизион бадиий фильм.
17.55 «Маша ва Витянинг Янги йил саргузаштлари». Телевизион бадиий фильм.

*

19.00 Информацион программа.
19.30 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
20.00 Мультфильм.
20.10 «Уруш ва тинчлик». Тўрт серияли бадиий фильм. 4-серия — «Пьер Безухов».
21.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!

*

22.00 Информацион программа.
22.30 «Саҳна ортида». В. Талызина.
23.30 «Криминформ» хабар қилади...».
23.45 Рождество мусиқий кўрсатувлари.
00.55 «Рақс оҳангларидаги тақдир». Телефильм.
01.35 Мусиқий башорат.
02.00 «Актёрлар чўпчаги».

● «ДУБЛЬ IV» (Москва)

9.00 Хабарлар.
9.20 Испан тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
9.50 Испан тили. 2-йил шуғулланаётганлар учун.
10.20 «Асл ҳолича...».
11.20 «Аглиц юмори».
12.35 Екатеринбургда мусиқий фестиваль.
13.15 Р. Биков фильмлари. «Диққат, тошбақа!».

* * *

17.00 Хабарлар.
17.20 «Тўрт оға-инининг ҳаёти ва саргузаштлари». «Қадрдон душманлар».
17.55 Телефильм.
18.20 Ю. Подниекс фильмлари. «Империянинг тугатилиши».
19.20 «Қирралар». Бадиий-публицистик кўрсатув.
20.05 Измайлово галереяси.
20.45 «Диққат, суратга оламан».
21.00 Эълонлар.
21.05 «Янги йил пироги».
21.15 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси, 5-серия.
22.05 «Асл ҳолича».
23.00 Хабарлар.
Эртанги кун мунажжимлар башоратида.
23.20 Эълонлар.
23.25 Махсус тижорат хабарномаси.
23.35 «Бешинчи ғилдирак». Бадиий-публицистик кўрсатув.
00.35 Эълонлар.
00.40 «Бешинчи ғилдирак» (давоми).

Жума, 10. I

● ЎзТВ I

8.00 «Ахборот».
8.25 «Дарахт ва унинг илдизлари». Фильм-концерт.
8.55 «Нуқта, нуқта, вергуль». Бадиий фильм.
10.20 «Келажагимиз мактабда».
10.50 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Нишона».

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Хазина», «Томчивой». Мультфильмлар.
18.30 «Ўсмир ва қонун».
19.00 «Мустақиллик ва ташқи сиёсат».
19.30 «Ахборот» [рус тилида].
19.50 Мумтоз куйлардан концерт.
20.20 «Маърифатнома». Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Орипов. «Ҳикмат садолари».
21.00 «Ахборот».
21.25 Биржа янгиликлари.
21.40 «Санъат усталари». Ўзбекистон халқ ҳофизи Одилжон Юсупов.
22.30 «Тошда ҳам дарахт ўсади». Бадиий фильм. 1-серия.
23.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

10.30 «Синов». Телефильм.
11.00 «Митти фаришта». Жиззах Қўғирчоқ театрининг спектакли.
11.45 «Қорқиз». Бадиий фильм.

* * *

АШХОБОД КЎРСАТАДИ.

● «ОРБИТА IV» (Москва)

7.00 «Тонг».
9.30 «Ҳаммаси жойида бўлади...» Телефильм премьераси.
10.00 Мультфильм.
10.20 «Жуда қадимги эртак». Бадиий фильм.
11.55 Болалар ва ўсмирлар учун телекўрсатувлар II Бутуниттифоқ фестивали. «Қўғирчоқлар фантазияси» [Пермь].

*

13.00 Информацион программа.
13.20 «Саёҳатчилар клуби» [сурдо таржимаси билан].
14.20 «Здоровье» [сурдо таржимаси билан].
14.40 «Бридж».
15.15 Биржа янгиликлари.
15.45 «Бизнес-класс».

*

16.00 Информацион программа [сурдо таржимаси билан].
16.20 В. Третьяков раҳбарлигидаги Давлат камер оркестри чалади.
16.45 «Анастасия». Ҳужжатли фильм.
16.55 «Оилавий шароитга кўра». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
18.00 «Оппоқ қишнинг оппоқ атиргуллари». Минск шаҳридаги «Олимпийский» концерт залида «Ласковий май» гуруҳининг Янги йил томошалари.

*

19.00 Информацион программа.
19.30 Тхэквандо. Халқаро турнир. Екатеринбургдан кўрсатилади.
19.15 «Инсон ва қонун».
20.15 «Оилам ва бошқа жонзорлар». Кўп серияли телевизион фильм премьераси. 2-серия.
20.45 «ВИД» таништиради: «Мўъжизалар майдони».
21.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!

*

22.00 Информацион программа.
22.30 «ВИД» таништиради: «Музобоз», «13-31», «Шоу-биржа», «Хитконвейр».
01.45 «Саҳнага чиқиш учун». Телефильм.
02.40 Париж — Триполи — Кейптаун автораллиси.

● «ДУБЛЬ IV» (Москва)

9.00 Хабарлар.
9.20 «Ишбилармон кишилар даври».
10.20 Инглиз тили. 1-йил шуғулланаётганлар учун.
10.50 Инглиз тили. АҚШ оила альбоми.
11.20 «НУЖ: эълон қилинмаган ташриф».
12.05 Мультфильмлар.
12.35 А. Вознесенскийнинг «Видеомалари».
13.20 Р. Биков фильмлари. «Телеграмма».
17.00 Хабарлар.
17.20 «Тўрт оға-инининг ҳаёти ва саргузаштлари». «Бетайинлар».
17.50 «Руслар, руслар». Ҳужжатли фильм.
18.45 Деҳқонларга тааллуқли масала. «Ер ўз эгасини кутмоқда».
19.20 «Ярашиш». Байналмилал концерт.
20.00 Унутилган қадриятлар.
20.40 Россиянинг парламент хабарномаси.
21.00 «Хонаки клуб».
21.15 Эълонлар.
21.20 «Янги йил пироги».
21.30 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 6-серия.
22.20 «Менга сўз беринг». (Япон сиёсатшуноси Ю. Онамото).
22.35 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.
23.00 Хабарлар.
Эртанги кун мунажжимлар башоратида.
23.20 Эълонлар.
23.25 Вариацияли мавзу. «Тверdagи учрашувлар».
00.20 «Абилен шаҳри». Бадиий фильм (АҚШ).

Шанба, 11. I

● ЎзТВ I

8.00 «Ассалому алайкум».

*

9.00 «Шахмат мактаби».
9.30 «Лайлак учди, ғоз учди». Бадиий фильм.
10.45 «Жамоат ташкилотларида».
11.15 «Қизиқчилар гурунги». Адабий-мусиқий кўрсатув.
12.45 Ўзбек тилини ўрганамиз.
13.15 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Даврага кел, дугонажон!».

* * *

18.00 «Полиздаги эчки». Мультфильм.
18.15 Ўсмирлар учун. «Тенгдошлар».
19.00 Инглиз тили. 12-машғулот.
19.30 «Ахборот» [рус тилида].
19.50 Ўзбекистон Давлат телерадиоси эстрада-симфоник оркестрининг концерти.
20.40 «А+Б». Катталар учун мультфильм.
21.00 «Ҳафтанома».
22.00 «Тошда ҳам дарахт ўсади». Бадиий фильм. 2-серия.
23.15 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

10.30 Н. Е. Салтиков-Щедрин. «Бир мужик икки генерални боққани ҳақида қисса». Телеспектакль.
11.30 «Қарағайлар, фазо ва компьютер». Телефильм.
12.10 «Муҳаббат ҳамиша ғолиб». Бадиий фильм (Ҳиндистон). 1-серия.

* * *

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ.

● «ОРБИТА IV» (Москва)

8.30 Ишбилармон кишининг тонги.
9.30 Мультфильмлар.
9.55 «Сиз яратган боғ».
10.25 «Эшикча, очил». Болалар театри муаммолари ҳақида телефильм.
10.45 Ҳафталик мусиқий кўрсатув.
11.15 Туғилган кунининг 120 йиллигига. «Интерпретация. А. Н. Скрябин». Фильм-концерт.
11.45 «ЭХ». Экологик хроника.
12.00 «Муз устида миллион» хоккей турнирининг якунлари.
12.35 «Мусиқий дўкон».
13.05 Мультфильм.
13.15 Ишбилармон кишиларнинг «Тадбиркор» телевизион клуби.
14.30 Телефильм премьераси.

*

14.50 Информацион программа.
15.10 Телевизион ҳужжатли фильм премьераси.
15.55 «Бойлар ҳам йиғлайди» туркумидан кўп серияли телевизион бадиий фильм премьераси [Мексика].
16.40 «Зазеркалье». «Қор маликаси». Бадиий фильм.
18.20 «Бир боқишда муҳаббат». 1-кун.
19.00 «Оддий чет эл».
19.30 «Майя ариси». Кўп серияли мультфильм премьераси. 28-серия.
19.55 Концерт.
20.10 МТ экранида биринчи марта. «Уй-жойнинг тайини йўқ саёқ». Бадиий фильм [«Мосфильм»].
21.45 Хайрли тун, кичкинтойлар!

*

22.00 Информацион программа.
22.30 «Современник» театрининг 35 йиллигига бағишланган кўрсатув.
00.55 «Эски йилни кузатиш». Концерт программаси.

● «ДУБЛЬ IV» (Москва)

8.30 Хабарлар.
8.50 Ҳужжатли фильм.
9.50 Миллий баскетбол уюшмасининг баскетбол шарҳи.
10.20 «Тўрт оға-инининг ҳаёти ва саргузаштлари». «Олов билан ўйнашиб».

*

10.50—13.20 ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ

*

13.20 Р. Биков фильмлари. «Автомобиль, скрипка ва Клякса лақабли кучук».

*

15.30—17.25 ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ

*

17.25 Мультфильмлар.
17.45 «Ўз қўнғироқхонасидан»
18.05 Буюк рус балеринаси О. Спесивцева хотира кечаси.
18.55 «Версия».
19.25 «Познер ва Донахью». АҚШдан ҳафталик кўрсатув.
20.20 «Янги йил пироги».
20.30 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 7-серия.
21.20 «Марварид ороли».
21.55 «Русча стиль». (Мода, тарих, санъат).
22.25 Россия Федерацияси Олий Кенгашининг сессиясида.
23.00 Хабарлар.
Эртанги кун мунажжимлар башоратида.
23.20 Эълонлар.
23.25 «Муҳожирлар», «Авлодлар» телетуркуми премьераси, 3-фильм.
23.45 «А» программаси.

Якшанба 12. I

● ЎзТВ I

8.00 «Ҳафтанома».

*

9.00 «Капитан Врунгелнинг янги саргузаштлари». Бадиий фильм.
10.20 «Исмоил Жалилов куйлайди». Фильм-концерт.
10.50 Араб тили.
11.20 «Фермер хўжаликларида».
11.50 «Иқбол». Қашқадарё вилояти Чироқчи ноҳияси қизларининг ўзаро баҳси.
13.00 «Қизил Яримой шуъласи».
13.30 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Чархпалак».
14.45 «Актёрлар ва роллар». Ўзбекистон халқ артисти Турсуной Мамедова.

* * *

18.00 Болалар учун. «Қўғирчоқлар — менинг дўстларим».
18.45 «Оламга саёҳат». Кинокўрсатув.
19.30 «Ахборот» [рус тилида].
19.50 «Мушоира». Адабий кўрсатув.
20.20 «Якшанба оқшомида». Мусиқий кўрсатув.
21.00 «Ахборот».
21.25 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Омад». Мусиқий-тижорат кўрсатуви.
23.55 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

10.30 П. Мўмин. «Қовоқвой билан Чаноқвой». Йўлдош Охунбобоев номли республика Ёш томошабинлар театрининг спектакли.
11.35 «Қоялар чорлайди». Телефильм.
13.00 «Муҳаббат ҳамиша ғолиб». Бадиий фильм. 2-серия.

* * *

БИШКЕК КЎРСАТАДИ.

● «ОРБИТА IV» (Москва)

8.30 «Хўроз учинчи бор қичқиргандан сўнг»
9.00 Ритмик гимнастика.
9.30 «Спортлото» тиражи.
9.45 Спорт ҳамма учун.
10.15 «Эрта саҳарлаб».
11.00 «Хизмат қандай ўтаяпти!».
11.40 «Тонг юлдузи».
12.40 «Саёҳатчилар клуби».
13.40 «Камалак» халқ ижодиёти телекўрсатувлари IX халқаро фестивали [Румыния].
14.15 «Далалар». Деҳқонлар учун кўрсатув.
15.10 «Пи» белгиси билан.

*

16.00 Информацион программа.
16.20 Бильярд бўйича халқаро мусобақалар.
16.45 Кремлда болалар ва ўсмирлар учун Рождество зиёфати.
17.45 «Халқаро панорама».
18.15 Турли мамлакатларнинг эртаклари ва афсоналари. «Бирор нарсани айтиб беролмайдиган Жонни» [Ирландия].
18.20 Эфирда бевосита мулоқот [Москва — Боку телекўприги].
19.00 «Уолт Дисней таништиради...»
19.50 Нижний Новгородда бўлиб ўтган «Россия-91» бал рақслари халқаро танловининг меҳмонлари Андрее ва Хорст Беер ижро этадилар [Германия].

*

20.00 Информацион программа.
20.20 «Бир боқишда муҳаббат». 2-кун.
21.00 «Якшанба кинокўрсатуви». «Стингрей саргузаштлари». Телефильм.
21.20 «Судда бир кун». Бадиий фильм [Италия].

*

23.00 Информацион программа.
23.45 Цирк томошалари.
01.45 «Едимдагини ҳадя этаман».

*

02.20 Париж — Триполи — Кейптаун автораллиси.

● «ДУБЛЬ IV» (Москва)

8.30 Хабарлар.
8.50 «Регги қўғирчоқлари». Мультфильм.
9.15 Фольклор. «Номаълум маданиятлар».
10.30 Р. Биков фильмлари. «Бурун».
12.30 «Мен ҳаётдан ортиқ умр ололмайман». (Шоир В. Рубин).
13.20 «Петербург могиканлари». Ю. Толубеев.
13.50 «Сельская молодёжь» ойномаси муҳарририяти ҳаётидан.
14.50 «Ати-бати...».
15.20 «Беғараз севги сўнмоғидан». Бадиий фильм.
16.40 Мультфильм.

*

17.00—19.55 ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ «ДЎСТЛИК» ВИДЕОКАНАЛИ

*

19.55 «Ўзгариш». К. Малевич.
20.50 «Янги йил пироги».
21.00 Россиянинг парламент хабарномаси.
21.15 Мультфильм.
21.35 «Санта-Барбара». Кўп серияли бадиий телефильм премьераси. 8-серия.
22.25 «Россия билан юзма-юз».
22.45 Спорт-ахборот кўрсатуви.
22.55 Эълонлар.
23.00 Хабарлар.
Эртанги кун мунажжимлар башоратида.
23.20 Патрисия Каас концерти.

«Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз» ҳафтаномасининг 1992 йил 3 январь сонидан олинди.

ЎЙИНГОҲ

32-56-45

● *Янги мавсум олдидан*

ОЛИМПИАДА ЙИЛИ

Тўрт йилда бир марта йил бир кунга кўпайишини яхши биламиз. Уни халқимиз Кабиса йили деб атайди ва 29 февраль куни дунёга келганлар фақат шу йили ўз туғилган кунларини нишонлайдилар. Бироқ Кабиса йилларини спорт мухлислари ҳам ўзгача интиқлик билан кутишади, чунки айнан шу йиллари Олимпиада ўйинлари ўтказилиб, унда юзлаб мамлакатдан спортчилар иштирок этишади. 1992 йил ҳам Олимпиада йили. Яна бир ойдан сўнг Франциянинг Альбервиль шаҳрида қишки ўйинлар старт олса, ёзги Олимпиада ўйинлари Испаниянинг Барселона шаҳрида ўтказилади.

Ўтган олимпиадаларда СССР спортчилари умумкоманда ҳисобида доимо ғолиблик учун кураш олиб боришарди. Қишки ўйинларда хокейчиларимиз, фигурали учиш бўйича спортчиларимиз, чанғичиларимизга тенг келадигани топилмаса, ёзда футболчиларимиз, енгил атлетиканинг жуда кўп босқичлари, курашчилари ва бошқа кўплаб мусобақаларда СССР спортчилари шохсупанинг энг юқорисидан жой олардилар.

Бу жумлаларни ўтган замонда қўллаётганимизнинг сабаби — энди бундай бўлмайди. Мамлакатнинг парчаланиши ҳар бир мустақил давлат Олимпиадада алоҳида иштирок этиши мумкинлигини кўрсатди. Ҳозир бу хусусда жиддий тортишувлар бўлмоқда. Шунинг учун ҳам ҳали бу йилги мусобақа календарлари эълон қилинмади.

14 январь куни Ўзбекистон Республикаси Миллий Олимпиа қўмитасининг таъсис анжумани бўлади ва унда Ўзбекистон Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги таркибида қатнашадими ёки алоҳида давлат сифатидами каби саволларга жавоб берилади. Бироқ сиёсат қандай бўлишидан қатъий назар спорт мусобақалари давом этаверади ва биз «Ўйингоҳ» саҳифаларини йил давомида туркум ҳисоботлар билан тўлдириб борамиз. Қишки ўйинларда жумҳуриятимиз спортчилари иштирок этмасаларда, биз энг қизиқарли мусобақалар ҳақида алоҳида тўхталамиз. Келаси ҳафтада эса машҳур хоккейчи Вячеслав Фетисов ҳақида мақола эълон қиламиз. Бироқ биз асосий урғуни вилоятдаги спорт ва жисмоний тарбия муаммолари, бу соҳадаги ютуқ ва камчиликлар ҳақидаги баҳс-мунозараларга, шунингдек «Билимдонлигингизни синанг», «Раҳбар ва спорт» ва бошқа бир қанча рукнлар остидаги мақолаларга беришни режалаштирганмиз. 1992 йилги спорт мавсуми бошланди...

Шу йил 10—26 июнь кунлари Швецияда футбол бўйича Оврўпо биринчилигининг финал учрашувлари бўлиб ўтади. Унда Франция, Югославия, Германия, Англия, СССР, Голландия, Шотландия ҳамда Швеция терма командалари ғолиблик учун кураш олиб борадилар. Дастлабки етти давлат саралаш учрашувларида ғолиб чиққан бўлса, Швеция терма командаси майдон эгаси сифатида тўғридан-тўғри финалга йўлланма олган. Бироқ айнан шу командалар беллашиши 17 январь куни тасдиқланиши лозим.

ЗЎР ТОМОША БЎЛАДИ

Гап шундаки ҳозирги кунда Югославия ва СССР давлатлари яхлитлиги бузилиб майда мамлакатларга бўлиниб кетилган. Агар 17 январгача бу мамлакатлар бирлашган ҳолда ягона терма команда сифатида қатнашишни тасдиқламасалар, у ҳолда улар ўрнига саралаш мусобақаларида улардан кейинги ўринни эгаллаган Италия ва Дания терма командалари финалга йўлланма оладилар. Агар ҳаммаси ўз ўрнига тушса, унда Президенти ва байроғи йўқ бўлган давлатнинг футболчилари «СССР» ёзуви билан майдонга тушадилар...

БОШҚОТИРМА

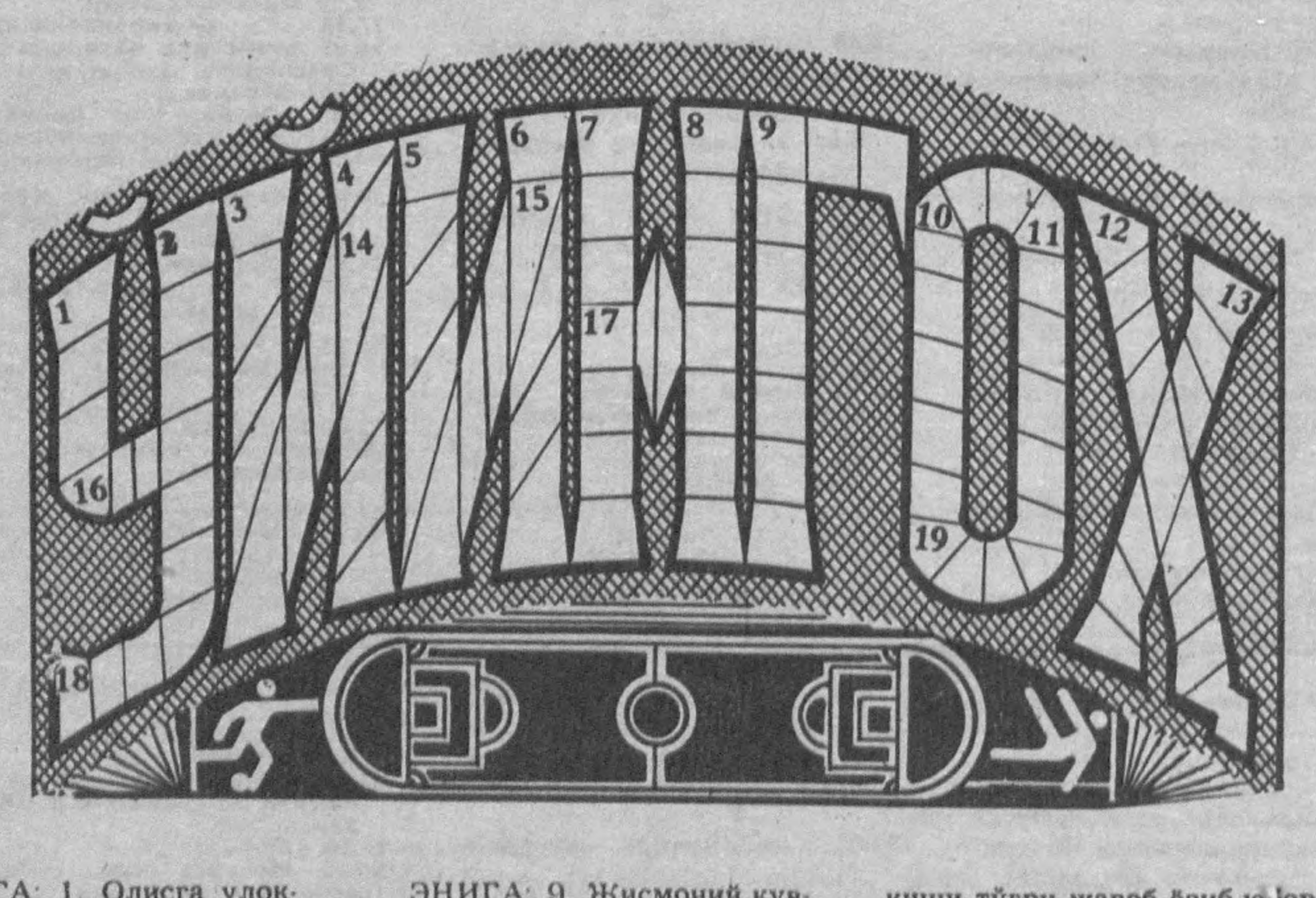

БЎЙИГА: 1. Олисга улоқтириш мусобақасида қўлланиладиган анжом. 2. Учиш қурилмаларидан ерга сакраш спорти мосламаси. 3. Сув спорти анжоми. 4. Ўзаро беллашув мусобақаси. 5. Рақибдан ўзини ҳимоя қилиш усулларига асосланган кураш тури. 6. Олий лига футбол жамоаси. 7. «Пахтакор» футбол жамоасининг бош мураббийси. 8. Спорт иншооти. 9. Ярим енгил вазнда оғир атлетика бўйича мамлакатнинг уч бор ғолиби, рекордлар ўрнатган ўзбек штангачиси. 10. Оммавий спорт жамиятларидан бири. 11. Эпчиллик ва чаққонлик машқларини бажарувчи спортчи.

ЭНИГА: 9. Жисмоний қувват. 10. Ғолиб спортчига мукофот тақдим этиладиган мослама. 16. Қирғизистон футбол жамоаси. 17. Мамлакат футболи тарихида танилган дарвозабон. 18. Штангa кўтариш усулларидан бири. 19. Теннис майдончаси.

ЮҚОРИДАН ПАСТ ТОМОН ЧАПГА: 13. Шахмат бўйича ўзбек гроссмейстери. 14. Қадимий от спорти мусобақаси. 15. Ютуқ ҳисоби.

ЮҚОРИДАН ПАСТ ТОМОН ЎНГГА. 12. Нишонга аниқ отиш мусобақаси.

Ф. ОРИПОВ тузган.

Рўзномамизнинг 13 июль сонида берилган «Спорт» бошқотирмасига фақат бир киши тўғри жавоб ёзиб юборган. У Бўстонлиқ район, Ғазалкент шаҳар Бўстонлиқ кўчасидаги 23-уй, 36-квартирада истиқомат қиладиган Мирзамат Мирсолиевдир. Бу топқир муштарийнинг жавоблари қуйидагича:

1. Қиличбозлик. 2. Каратэ. 3. Эстафета. 4. Акробатика. 5. Абдужабборов. 6. Велосипед. 7. Диск. 8. Кўпкураш. 9. Шахмат. 10. Тўп. 11. «Пахтакор». 12. Ринг. 13. Гатаулин. 14. «Навбаҳор». 15. Ракетка. 16. Аҳмедова. 17. «Андижанка».

Айланалардаги ҳарфларда: Кўпкари. Шакл марказида: Баскетбол.

● *Билимдонлигингизни синанг*

БИРИНЧИ БОСҚИЧ ЯКУНЛАНДИ

«Жўжани кўзда санайдилар» деган нақл бор. Биз ҳам мавсум бошида «Билимдонлигингизни синанг» рукнини ташкил этганимизда, кузга келиб сарҳисоб қилишни мўлжаллаган эдик. Аммо уйдаги гап кўчага тўғри келмайди, деганларидек, якунни фақат йил тамом бўлгандан сўнггина чиқардик. Албатта бунинг турли сабаблари бор. 9- ва 10-топшириқларнинг муҳимлиги эса шунда эдики, ҳар бирида қўшимча савол бўлганлиги учун ҳам одатдаги 2 ўрнига, биз тўғри жавоблар учун 4 очко беришга қарор қилдик. Ана шу очколар натижада бу йилги футбол билимдонларини аниқлашда ёрдам берди. Биринчи босқич ғолиблари билан таништиришдан аввал биз сўнгги, 9- ва 10-топишмоқларни ва уларга йўлланган тўғри жавобларни яна бир бор келтириб ўтамиз.

9-топишмоқ. Биринчи бўлим тугашига саноқли дақиқалар қолганда рақиб команда дарбозасига 11 метрлик жарима тўпи белгиланди. Тўп тепишга шайланаётган пайтда эса вақт тамом бўлди. Бироқ ҳакам 11 метрлик жарима тўпи учрашув вақти тугаган бўлса ҳам амалга оширилиши ҳақидаги қоидани эслаб пенальти тепилишини кўрсатди. Тўп тепилди, бироқ дарвозабон уни қайтарди, фақат иккинчи уринишдагина дарвоза ишғол қилинди.

Савол: Гол инобатга олинадими? Ҳакам юқоридаги қоидани биринчи таймга қўллаб тўғри иш қилдими?

Тўғри жавоб: Учрашув тамом бўлса ҳам пенальти тепилиши ҳақидаги қоидани ҳакам биринчи таймга қўллаб тўғри иш қилди, бироқ бундай вазиятда фақат битта зарба учун рухсат берилади, шунинг учун ҳам иккинчи уринишда киритилган гол инобатга олинмайди.

10-топишмоқ. Ҳакам учрашувга берилиб кетиб, биринчи бўлим 45 ўрнига 50 минут давом этди. У хатосини тузатиш учун иккинчи бўлимни 40 минутгача қисқартиришга қарор қилди.

Савол: Бу қарор тўғрими ва ҳа бўлса, бу ҳақда сардорларни огоҳлантириш керакмиди?

Тўғри жавоб: Учрашув узрли сабабларга кўра чўзилса ҳакам вақтни узайтириши ҳақида сардорларни огоҳлантириши керак. Бироқ биринчи бўлимда унинг хатоси билан вақт чўзилган, агар у иккинчи бўлимда ўйинни 5 минутга қисқартирса ва бу ҳақда сардорларни огоҳлантирса у иккинчи хатога йўл қўйган бўлади. Футболда эса биринчи хато эвазига иккинчиси тузатилмайди.

Энди ўтган йилдаги ана шу икки сўнгги топишмоққа тўғри жавоб йўллаган билимдонлар билан таништирамиз. Асосий икки топишмоқ ҳамда қўшимча икки саволнинг барчасига фақат бир муштарий — пойтахтнинг Ленин район Тошхўжаев кўчасида истиқомат қилувчи Қўчқорали Шукуров тўғри жавоб йўллаган: 4 имкониятдан 4 очко. Фақат Қўчқорали аввалги топишмоқларда иштирок этмаган, агар уларда ҳам қатнашиб ана шундай натижага эришганда, шубҳасиз бош соврин уники бўларди. Сўнгги топишмоқнинг иккитасига тўғри жавоб йўллаган бекободлик Равшан Худойбердиев ҳам 5—8 топишмоқларда иштирок этмаган ва бой берилган имкониятлар... Шунинг учун ҳам йил давомида узилишсиз иштирок этган муштарийлар сарҳисоб якунида энг кўп очко тўпладилар.

Ғалаба ноҳияси, Свердлов жамоа хўжалигининг 2-участкасида истиқомат қилувчи Шавкат Собиров 10-топишмоқнинг барчасига жавоб йўллаган. У 4- ва 9-топишмоқларда хатоликка йўл қўйган, бироқ қолган саволларга фақат тўғри жавоб йўллаган. Жумладан, сўнгги топишмоқларда у 3 очко олишга эришди ва умумий очколар сонини 10 тага етказди. Бу эса Шавкатни «1991 йилнинг футбол билимдони» деб эълон қилишимиз учун асос бўлади. У бош соврин эгаси бўлди.

Иккинчи ўрин 8 очко жамғарган Бўка ноҳияси Ильич жамоа хўжалигида истиқомат қилувчи Садир Алимқуловга насиб этди. Учинчи ўринга 6 очко жамғарган бекободликлар — А. Субонов ҳамда Р. Худойбердиевлар даъвогар эдилар. Бироқ биз топишмоқларда ким кўп иштирок этган бўлса совринни ўша муштарийга беришга қарор қилдик. **Ойбек шўро хўжалигининг 4-бўлимида яшовчи Анваржон Субонов** йил давомида узилишсиз қатнашиб келди, фақат сўнгги топишмоқларгагина биз ундан жавоб ололмадик. Равшан 4 топишмоқда иштирок этмаганини ҳисобга олсак, учинчи ўрин Анваржон Субоновга насиб этди.

Ғолибларга қандай мукофотлар топширилиши ҳозирча сир. Биз уларнинг уччаласига ҳам таклифнома юборамиз ва совринларни муҳарририятнинг ўзида вилоят спорт қўмитаси, «Пахтакор» футбол командаси ҳамда рўзномамиз раҳбарлари топширадилар.

Шундай қилиб, «Билимдонлигингизни синанг» рукни остида эълон қилинган танлов ўз ниҳоясига етди. Бироқ биз фақат биринчи босқичга якун ясадик. Кўплаб муштарийларнинг талаб ва истакларини инобатга олиб, уни бу йил ҳам давом эттирмоқчимиз. Фақат унда ўтган йилда йиғилган очколар инобатга олинмайди. Шунинг учун ҳам биз барча футбол мухлисларини навбатдаги босқичга таклиф этамиз. Дастлабки икки топишмоқ «Ўйингоҳ»нинг навбатдаги сонида эълон қилинади.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

Тошкент ҳақиқати

МУАССИСЛАР: ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ ВА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ.

● Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, Тошкент, ГСП, Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида А—3 форматида босилади. ●

Буюртма — 5814. Индекс: 64672. Босишга топшириш вақти — 20.30. Босишга топширилди — 21.20. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12